

Årsskrift 2019

Kirke i en ny tid

Norges Kristne Råd

Forord

Nyhetsbildet på slutten av 2019 var preget av de voldsomme skogbrannene i Australia. En av grunnene til at brannen spres så raskt i de tørre skogene er blant annet Eukalyptus-trærne. Store deler av skogområdene i Australia består av Eukalyptus, som er en plantesort der sevjen lett tar fyr, og bark med ild kan spres gjennom luften og sette fyr på større områder. Samtidig innehar denne planten så mange gode egenskaper at den blir sett på som et hellig tre av aboriginerne, der den symboliserer delingen mellom underverdenen, jorden og himmelen. Disse gode egenskapene symboliserer også godt hvordan Norges Kristne Råd ønsker at kirkene skal være.

For på samme måte som eukalyptus er en slekt med mange ulike sorter, så er kirkene mange og ulike. Likevel har vi så mye til felles at vi er en enhet. Gjennom dialog og samhandling jobber Norges Kristne Råd for at denne enheten ikke skal trues av uenighet. Samtidig har vi et stort fokus på å være en relevant og diakonal kirke for mennesker i vår tid.

Fra eukalyptusplanten utvinnes en olje som i naturmedisin, aromaterapi og tradisjonell medisin brukes til å lindre eller kurere en rekke sykdommer og plager. Å ha en helende funksjon er plantens aller viktigste egenskap. Norges Kristne Råd har en viktig funksjon i rommet mellom kirkesamfunnene. Vi ønsker å bidra til at kirkene finner sin plass i et samfunn der mangfoldet blir større og befolkningens behov endres. I en tid der vi ser tendenser til økt polarisering har Norges Kristne Råd som økumenisk aktør en viktig brobyggerfunksjon mellom kirkene, i den interreligiøse dialogen og i kirkenes møte med samfunnet. Slik vil vi ha en helende funksjon i det norske samfunnet.

Illustrasjonen på forsiden viser hvor flotte farger eukalyptusen har. Den vokser stadig med nye blader, sprer seg raske og er alltid grønn og frisk. Slik ønsker vi selvsagt at kirken også skal vokse. For å finne ut hvordan vi kan bidra til en slik vekst inviterte vi til ni regionaløkumeniske samlinger i 2019 under tittelen «Kirke i en ny tid». Her ble det klart at det var et stort behov for nettverksbygging og erfaringsdeling knyttet til kirken i det offentlige rom, som svar på de diakonale utfordringene og som en aktiv og relevant trosformidler.

En av de rareste egenskapene hos eukalyptus er at den har en evne til å trekke gull opp fra jorden gjennom sine dype røtter, for så å skille den ut gjennom bladene. Vi mener at kirken har mulighet til å gjøre det samme – å finne gull hos mennesker og i samfunnet, for så å bruke det på en god måte. Men da trenger vi å tenke nytt om hvordan vi er kirke. Det handler om hvilke behov vi møter i nabolaget, men også hvordan vi lever evangeliet på en troverdig, aktuell og relevant måte. Gjennom etableringen av nettverket «Kirke på nye måter» har Norges Kristne Råd som mål å utfordre, inspirere og heie på menighetene våre slik at de tar nye og modige steg i det å være kirke for nye mennesker, på nye steder og på nye måter.

Vi gleder oss til fortsettelsen!

«Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre. Har dere kjærlighet til hverandre, da skal alle kunne se at dere er mine disipler.» (Joh. 13.34-35)

Berit Hagen Agøy, styreleder
Erhard Hermansen, generalsekretær

DEL 1: ÅRSRAPPORT

- 6 Dialog et viktig verktøy
- 8 Kirke på nye måter
- 10 Flerkulturelt kirkelig nettverk
- 12 Kinesisk te eller etiopisk kaffe?
- 14 Gå sammen, be sammen, arbeide for fred sammen
- 16 Flere sammen - mot vår tids slaveri
- 18 Reisebrev fra Norgesturné
- 20 Frihetens time
- 22 God løsning etter fristbrudd
- 23 Arendalsuka
- 24 Trossamfunnslouen: gjennomslag for NKR
- 25 Folkeregisteret og trossamfunn
- 26 Rådsmøtet
- 27 Økumenikkprisen
- 28 Administrasjon og forvaltning

DEL 2: ARTIKLER

- 32 Døpt til å være én kropp
Terje Hegertun
- 38 Samlet Kirke-Norge krever rettssikkerhet for konvertitter
Rådsmøtet
- 39 Kirkens ansvar for barns rettigheter
Rådsmøtet
- 40 Høringsvar til ny integreringslov
Erhard Hermansen og Lemma Desta
- 44 NTSF søker gode svar angående bioteknologilouen
Tor Tjeransen
- 46 Tallene som forandrer verden
Erhard Hermansen
- 47 Hvor ender menneskeverdet?
Erhard Hermansen
- 48 Når rett blir urett
Erhard Hermansen, Andreas Andersen, Guro Almås, Per Bondevik og Knut Hallen
- 50 Kirken og kampen mot slaveriet
Erhard Hermansen og Dagfinn Høybråten
- 52 Brødet fra himmelen
Erhard Hermansen
- 54 Tale ved mottakelsen av Ikkevoldsprisen
Marit Kromberg

Dialog - et viktig verktøy

En viktig del av Norges Kristne Råds oppdrag er dialogarbeid. Dette gjennomsyrrer alt vårt arbeid, og vi har dette året lyst til å vise noe av det kontinuerlige dialogarbeidet som pågår.

Som en del av vår arbeid med å fremme god dialog bestemte styret at de ønsket å bruke tid på å dele troshistoriene sine med hverandre når de møttes til styremøte.

- Det å dele troshistorie som innledning på våre styremøte er med på å fordype våre relasjoner, skaper økt forståelse og en annen respekt for hverandre. Samtalen blir en annen når vi har fått et glimt av hverandres livs vei, sier Øyvind Haraldseid, generalsekretær i Misjonskirken Norge

Styresamtaler

Styret setter av rikelig med tid på hvert styremøte til gode styresamtaler.

Styresamtalen om «Kirkens ansvar for barns rettigheter» satte fokus på hvorfor menigheter skal kjempe for barns rettigheter og kommer med konkrete forslag til hvordan det kan gjøres. Det er også utarbeidet verktøy for kartlegging av barneretts-situasjonen og pedagogiske ressurser for barn og voksne. Det ble samtalt om hvordan vi kan være med å bringe barn ut av fattigdom og om barn som blir oversett av foreldre/voksne, og det ble reist spørsmål om NKR kan gjøre mer i forhold til behovet for flere fosterhjem? Som en del av NKRs arbeid med «Kirkens ansvar for barns rettigheter» vedtok Rådsmøtet i mars en uttalelse som du kan lese i sin helhet i artikkeldelen av årsskriftet.

Generalsekretæren deltok i panelsamtale på Litteraturhuset omkring «Hva sier kristen tro og tradisjon om barn og unges plass», og vi har arrangert fagdag med barne- og ungdomsorganisasjonene. NKR ønsker fremover å styrke kontakten mot barneombud og barnevern.

Det ble også gjennomført en styresamtale

om «Populisme, fremmedfrykt, retorikk og verdier», som er en tematikk som er aktuell for medlemskirkene å arbeide videre med. Det er også et tema som vil bli belyst i 2020 gjennom det Nordiske Faith & Order-møtet som forberedelse til Kirkens Verdensråds generalforsamling i 2021.

Styresamtalen om «Kirkens fredsmandat» rettet fokus på utviklingstrekk for kirkens arbeid for fred hvor ulike kirkeledere delte erfaringer og begrunnelse for fredsengasjement. En viktig del av Norges Kristne Råds fredsengasjement er knyttet til kirke til kirke samarbeidet med kirkene i sør. Som en del av dette arbeidet deltok generalsekretær på generalforsamlingen til South Sudan Council of Churches i august.

Kvinnenettverk

Undersøkelsen om menns og kvinners deltakelse i styrer og råd ble lansert i 2018, og har blitt brukt som kilde og grunnlagsmateriale av både departement og media.

Synodeformann Jarle Skullerud i Frikirken sier at siden det ble kjent at kun var 18,3 prosent kvinner i Frikirkens styrer og menighetsråd er det blitt satt i gang systematisk arbeid for å øke andelen kvinner. Han understreker hvor viktig det var for kirkesamfunnet å få undersøkelsen om kvinnandelen på bordet.

Undersøkelsen er gjennom det siste året blitt fulgt opp gjennom samtale i styret og gjennom opprettelsen av nettverk for kvinnelige kirkeledere.

Nettverk for religion og utvikling

Gjennom Nettverk for religion og utvikling arbeider vi for å fremme forståelse for religiøse aktører betydning i utviklingsarbeidet. Dette skjer gjennom kunnskap- og

Styremøte i Norges Kristne Råd. Foto: Kristin Skjøtskift

erfaringsdeling og kompetansebygging. Det har vært viktig for nettverket å ha en god dialog med utenriksdepartementet og møte med utviklingsministeren høsten 2019 resulterte i et gjensidig ønske om å institusjonalisere halvårlige møtepunkt.

I tillegg til ordinære nettverksmøter har nettverket arrangert frokostmøte med tema «Religiøse ledes arbeid med kjønnsbasert vold» hvor Monica Njoroge fra FECCLAHA – det regionale kirkerådet i Øst-Afrika, og Ghislain Bafunyembaka Nakabenge som jobber interreligiøst med disse spørsmålene i DR Kongo deltok.

Dette året møtte også NKRs ledelse statsråd Kjell Ingolf Ropstad, og NKR håpet dette kan være starten på et årlig møte med ministeren.

Dialog med medlemmer

Stab i NKR møter regelmessig stab i våre

medlemssamfunn gjennom ulike fora. I tillegg møter NKR kirkelederne gjennom styremøte og kirkeledermøter.

I 2019 hadde Norges Kristne Råd mange samtaler og dialogmøter med Brunstad Christian Church (BCC) om blant annet teologi og økumenikk. Det har vært gode samtaler preget av gjensidig respekt og interesse for å lære hverandre bedre å kjenne. I november ble BCC innvilget observatørstatus NKR, og de har understreket av planen er å søke ordinært medlemskap etter hvert.

– For Brunstad Christian Church betyr samarbeidet med Norges Kristne Råd at vi kan lære av andre kristne organisasjoner og vi kan fjerne unødvendige barrierer mellom kristne trossamfunn, sier Harald Kronstad i BCC

Kirke på nye måter

I 2018 løftet Norges Kristne Råd opp spørsmålet om hvordan vi kan være kirke i en ny tid, og i 2019 ble dette arbeidet videreutviklet med regionale samlinger og opprettelse av et nytt nettverk.

Regionaløkumeniske samlinger

I 2019 arrangerte vi ni regionale samlinger under tittelen «Kirke i en ny tid» hvor mer enn 300 menighetsmedlemmer deltok. På de ulike samlingene hadde vi med oss Graham Cray og Kath og Pete Atkins fra Fresh Expressions og Church i England. Vi hadde også med oss fagpersoner fra Naturlig menighetsutvikling (NaMu Norge) og Søndagsskolen på alle samlingene, i tillegg til at ulike lokale initiativ ble presentert på hvert sted.

Samlingene viste også at det skjer mye spennende rundt om i kirkene. Samtidig ble det tydeligere at vi har mye å hente ved å se på utviklingen i samfunn og kirke f.eks. i England de siste 10-20 årene. Her i landet opplever vi å bare så vidt ha startet på en nødvendig nyorientering mot å være kirke i en ny tid.

Endringene i samfunnet går raskt, og er allerede radikalt endret på få år. Derfor er behovet stadig voksende for å ta nye steg som kirke, og å spørre oss selv om hvordan vi sammen kan være kirke på nye måter. Hvordan kan vi være kirke blant nye mennesker i Norge i dag og i tiden fremover. Hvordan kan dette se ut i vårt nabolag?

- Det var et flott initiativ fra Norges Kristne Råd å sette «Kirke i en ny tid» på dagsorden, sier Arvid Hunemo, pastor i Arendal Frikirke. - Vi trenger å få gode samtidssanalyser og visjonære formidlere. Det fikk jeg oppleve på «kirke i en ny tid». Sammen med realistiske beskrivelser og bibelske, funderte mål, ble jeg oppmuntret og inspirert. Å få innspill fra nasjonale- og internasjonalt ledere gjorde det spennende. Å møtes på tvers av kirkegrenser er grensesprengende i beste forståelse av ordet. Slikt må det være mere av!

Jan Terje Kristoffersen, sokneprest i Tønsberg domkirke syntes også «Kirke i en ny tid» var inspirerende og viktig. - Det ga et bredt spekter av engasjerte menighetsfolk i Tønsbergregionen anledning til å møtes og diskutere spørsmål som angikk oss alle på tvers av kirkesamfunnene, sier han. - Ofte foregår utviklingssamtalene i nokså hermetiske lukkede fora. Her fikk vi impulser ikke bare fra ulike kirkelige kontekster, men også var mennesker med nokså ulike faglig ståsted. Det var inspirerende. Det viktigste med samlingen var kanskje å være en modell for hvordan vi kan gjøre det lokalt ved en senere anledning. Ved å dele erfaringer på tvers på denne måten, tvinges vi ut av vante spor. Å være kirke i en ny tid handler kanskje nettopp om å dyrke den kirkelige økumenikken. Samlingen våren 2019 i Tønsberg ga oss troen på at dette kan vi få til.

Nettverket «Kirke på nye måter»

I løpet av de ni regionaløkumeniske samlingene så vi et tydelig behov for å fortsette å løfte opp forholdet mellom kirke og lokalsamfunn. Et av grepene vi har tatt er ved å starte etableringen av et nettverk for «Kirke på nye måter».

Dette nettverket har som målsetting å utfordre, inspirere og heie på menighetene våre til å møte mennesker og behov i nabolaget med Guds kjærlighet, og til å ta nye modige steg i å være kirke blant nye mennesker, på nye steder og på nye måter.

Deltakere og bidragsyttere ved de regionale samlingene i 2019 er invitert til å være med i nettverket, ved å dele ressurser og motta informasjon om samlinger og initiativ som settes i gang rundt om i landet.

Grupparbeid under en av de regionaløkumeniske samlingene «Kirke i en ny tid».

Norges Kristne Råd har også ønsket å samle gode eksempler på nye kirkelige uttrykk som kan være til inspirasjon for andre som vil tenke og handle lokalt. Her innses vi at vi er i en tidlig startfase, og ytterligere ressurser vil kreves for å kunne skape et nødvendig trykk.

En ressursgruppe for nettverket er under etablering. Gruppen vil bidra til bredere samarbeid i dette viktige arbeidet. Den vil også forene kreftene og bidrar til å holde visjonen oppe. I tillegg ser vi at gruppen kan være en sentral ressurs i det strategiske arbeidet med å nå nettverkets målsetting. Samarbeid mellom kirkene og ulike aktører som ser i samme retning

En teologi for byen

I samarbeid med Norsk råd for misjon og evangelisering, Høyskolen for ledelse og teologi, tankesmien Skaperkraft og Beveg byen arrangerte vi fagdagen Fagdag «Urban Missiology – a theology as big as the city»

på MF Vitenskapelige Høyskole.

Hovedtaler Ray Bakke som har brukt sitt liv på å studere verdens byer belyste spørsmål knyttet til hvordan vi som kirke kan være med å bevege byen? Har vi som kirker og organisasjoner en teologi som rommer alle sider av byen?

Foruten om plenumssamlingene tilbyr vi tre ulike streams på temaene:

1. Misjonale bymenigheter
2. Samfunnsbygger - koblingen mellom tro og arbeid
3. Beveg byen - hvordan samle Kirken for byens beste

Flerkulturelt kirkelig nettverk

Flerkulturelt kirkelig nettverk (FKN) består av kirkesamfunn, kirkelige organisasjoner og migrantmenigheter som jobber for inkluderende fellesskap i kirkene og i samfunnet, lokalt og nasjonalt.

I 2019 har arbeidet i Flerkulturelt kirkelig nettverk bestått av både oppfølging av tema og arrangementer som vi kjenner fra tidligere år, samtidig som vi har beveget oss inn på en del ny tematikk.

Lovarbeid

I juni la regjeringen fram en ny og samlet lov for tros- og livssynssamfunn, som skal erstatte den eksisterende loven fra 1969. Norges Kristne Råd har arbeidet mye med dette, og Flerkulturelt kirkelig nettverk har sørget for at migrantmenighetenes behov og innspill blir ivaretatt. Blant annet ble det gjennomført en informasjonskveld for pastorer og ledere i migrantmenigheter.

Nettverket har også arbeidet med et hørings svar til arbeidet med ny integreringslov. Vi arrangerte en idedugnad for nettverksdeltakere der vi samlet innspill om lovforslaget, og brukte det som utgangspunkt for vårt hørings svar. Innholdet består av presentasjon av vårt eget arbeid, generelle merknader om samfunnet og integreringspolitikken inkludert utfordringene. Vi viser hvilke initiativer vi er kritiske til, og foreslår to nye tiltak. Hørings svaret kan leses i sin helhet på side 40.

Rettsikkerhet for konvertitter

Kampen for konvertitters rettsikkerhet er viktig for kirkene i Norge, og står derfor sentralt i Norges Kristne Råds arbeid. Dette ble særlig uttrykt i mars, da et samlet Rådsmøte ga en uttalelse der de uttrykker «dyp uro over manglede rettsikkerhet og dårlig behandling av konvertitter i vårt eget land.» Den kan leses på side 38.

I 2019 arbeidet vi med oppfølgingen av «Tro, håp og forfølgelse»- rapporten. Granavolden- plattformen resulterte ikke

der vi hadde håpet på, men kontakten og samtalen med politikerne vedlikeholdes.

I august arrangerte vi et seminar om konvertittutfordringene under Arendalsuka. Under tittelen «Sterke historier om rettssikkerhet og statlig maktbruk i asyl» fortalte Frank Håvik, pastor i pinsemenigheten Nytt Liv Sunnhordland, biskop emeritus Tor B. Jørgensen og Jon Ole Martinsen (NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere) sterke historier om konvertitters situasjon i Norge.

Kunnskap og kompetanse om seksuelle overgrep

4.juni arrangert nettverket i samarbeid med Kirkelig ressurs senter mot vold og seksuelle overgrep en fagdag med tema «Migrantkirker og minoritetsmiljøer sammen mot overgrep». Målet var å gi kunnskap og bygge nettverk som bredden av kirkesamfunnene kan ha nytte av. Kirkeledere og medarbeidere, ansvarlige i kristelige institusjoner og organisasjoner, frivillige i menigheter og andre som er interesserte i tematikken deltok. Nettverket har også bistått Ressurssenteret med kontaktformidling i forbindelse med en pågående undersøkelse om tematikken. Kartleggingen er i skrivende stund i sluttfasen.

Solidaritetsmarkering for verdens flyktninger

Som tidligere år hadde vi en solidaritetsmarkering for verdens flyktninger i juni, i forbindelse med verdens flyktningdag. I Oslo domkirke ble gudstjenestedeltakerne møtt med tomme redningsvester og overskriften «gråt med dem som gråter». Pål Nesse fra Flyktninghjelpen og Kristna Quintano fra Budbringeren fra Helvete holdte appeller, og Bendik Østbye Johannsen leste en dikt.

Tomme redningsvester symboliserer behovet for trygge passasjer for migranter. Fra solidaritetsmarkeringen i Oslo domkirke.

Migrantungdom og tro

Hvordan er det å være ungdom i kristne innvandrers familier og -menigheter? Hvilke forventninger møter de hjemme, i vennegjengen og av samfunnet? Vi arrangerte fagdag om migrantmenigheter og ungdoms som belyste disse spørsmålene, med innlegg fra Stian Sørlie Eriksen, Ronald Synnes, Espen Thilesen og Gabriel Stephens.

Kristne arbeidsinnvandrere i Gulfen

I samarbeid med Det Norske Bibelselskap arrangert vi frokostseminar om kristne arbeidsinnvandrere i Gulfen. Dr. Hrayr Jebejian fra Bibelselskapet i Gulfen innledet og fortalte om landene som ikke har stor befolkning, men henter inn arbeidsinnvandrere fra Asia og Afrika. Disse arbeidsinnvandrernes leve- og arbeidsvilkår og mangel på rettigheter er noe av det mest brutale som finnes i verden.

Global uke mot moderne slaveri

Filippinske helsearbeidere har de siste årene reddet Norge fra en helsepersonellkrise. Men mange filippinere har dårlig erfaringer i møte med norsk byråkrati og samfunn. Under Global uke møttes filippinske helsearbeidere i Kirkens hus for erfaringsutveksling og presentasjon av forskning på tematikken. Det kom fram rørende og sterke historier om filippinske helsearbeidernes krevende vei til norsk helsesektor og arbeidsmarked, og deres mangeårige kamp for aksept. De takket for muligheten å bli hørt, og ba om at det fortsatt jobbes med å få norske helsemyndigheter å gjøre mer. Representanter fra den Filippinske ambassaden i Norge deltok.

Kinesisk te eller etiopisk kaffe?

Hvor ofte får man til å samle over 600 mennesker til en gudstjeneste som varer i 3 timer, der alle sitter igjen med følelsen av at tiden gikk altfor raskt?

Flerkulturell pinsefestival ble arrangert for sjettede gang 10.juni 2019, og fant sted på St.Hanshaugen park i Oslo. Tema for årets festival var vennskap, og kirkene i Oslo ble invitert til å vise Åndens frukt gjennom vennskap med hverandre og byens mangfoldige befolkning.

Musikkinnslagene spente fra ortodoks kammerkor til lovsangsband, og bibelteksten ble lest på 16 ulike språk. Sola skinte, barna lekte i hoppeslott og de voksne drakk etiopisk kaffe og kinesisk te mens de hørte Guds ord. Det var en fest å være på St.Hanshaugen og feire pinsehøytid og vennskap på tvers av menighetstilhørighet.

– Gratulerer med dagen

- Gratulerer med dagen! For det er jo på en måte bursdagsfest dette, sa byråd Rina Mariann Hansen fra scenen, før hun forklarer at det er slik hun beskriver pinse for sine barn. Hun berømmer festivalen som møteplass for mangfoldet, og for å sette fokus på vennskap. Kirkene ble oppfordret til å fortsette vennskapstematikken i tiden framover, og sier vi må være åpne for hverandres tro – og ikke-tro. Fordi det er slik venner gjør.

Generalsekretær i Norges Kristne Råd, Erhard Hermansen, var veldig fornøyd med dagen. - Det er godt å kunne feire Pinsehøytiden sammen med menigheter fra hele Oslo. Dette er en viktig møteplass, og kan fungere som eksempel til etterfølgelse andre steder.

Gudstjenesten ble avsluttet med at Biskop Kari Veiteberg lyste velsignelsen, og etterpå var det vennskapsmåltid der prester, pastorer og menighetsledere delte ut mat til de rundt 600 oppmøtte.

Hvorfor pinsefestival?

Flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges Kristne Råd er initiativtaker til festivalen i samarbeid med mange av byens migrantmenigheter. Målet er å skape en møteplass for byens menigheter, synliggjøre migrantmenighetene og å gi folk mulighet til å gjenoppleve pinsen ved å forenes på tvers av kulturelt og språklig mangfold. Den flerkulturelle pinsefestivalen har blitt en økumenisk og flerkulturell møteplass for kristne i Oslo. Norges Kristne Råd mener den flerkulturelle pinsefestivalen er et viktig tiltak for å skape begeistring over den kristne tro og feire pinsen og kulturelt mangfold i hovedstaden. Festivalen har utviklet seg til å bli et nyttig møtepunkt for både mennesker og menighetene i byen.

«Vennskap» som tema

Temavalget er hentet på bakgrunn av Oslo Monitors rapport (Oslo Monitor 1.0, 2018) som viste at mange mennesker i Oslo sliter med ensomhet og mangler sosial kontakt. I tillegg vokser byens kulturelle og etniske mangfold. Per 1. januar 2018 hadde 33% av Oslos befolkning en annen landbakgrunn enn norsk. Hvert år flytter flere tusener av mennesker til hovedstadsregionen på grunn av jobb, familierelasjoner, studie og mange andre årsaker. Ensomhet, psykisk helse, fattigdom, økonomiske ulikheter, vanskelige arbeidsmarkedstilgang, levekårsforskjeller, synkende frivillig og politisk engasjement, frykt, utenforskap og polarisering blir beskrevet som noen av utfordringene i samfunnet.

Manglende kontakt og sosial omgang mellom folk i nabolaget, på skolen, på offentlige steder og selv i kirkebenkene kan bety at vi lever i et samfunn som individer, hver for oss, med tunge byrder å bære.

Byråd Rina Mariann Hansen forteller Erhard Hermansen om sitt forhold til pinse før hun skal opp på scenen.

En voksende storbysamfunn med materiell velstand og utstyrt med teknologier står i fare å miste mellom menneskelige kontakt. Vi som kirker er kalt til skape være i nær relasjon med mennesker, og bidra til mer kontakt mellom folk på tvers av kulturer og bakgrunn.

I kristen tradisjon ferier vi pinsedagen, som den dagen Den hellige ånd steg ned til disiplene for å istandsatte dem til vitnesbyrd og kjærlighetstjeneste ut i verden. Derfor inviteres kirkene i Oslo gjennom Den hellige ånds kraft å gå i forveien med å bygge vennskap med hverandre i menigheten, mellom menighetene og mot byens mangfoldige befolkning. Dette kan være en viktig vitnesbyrd om kristen tro i samfunnet og strategisk for kirkenes nærkontakt med folk.

Vennskap, kontakt og relasjoner motvirker hat, forbygger frykt og lindrer lidelser.

Vennskap skaper sikkerhet og trygghet, styrker tillitt, fornyer felleskap og inkludering på folkets nivå og i hverdagen. Det har helsegevinst, potensiale å skape mer økonomisk velstand for gjensidig berikelse.

Veien videre

Selv om vi opplever et arrangement som er godt besøkt og som mange menigheter ønsker å samarbeide om, er det likevel utfordrende å få særlig de etablerte menighetene med. Mange holder på egne arrangementer denne dagen. Håpet er å få flere arrangører med i Oslo.

Samtidig er det et ønske om at modellen med gjennomføring av økumenisk flerkulturell pinsefestival skal kunne brukes flere steder i landet. Vi håper å se økumeniske samlinger i ulik størrelse i årene framover.

Gå sammen, be sammen og arbeide for fred sammen

Arbeid for fred har alltid vært en sentral del av en økumenisk agenda, og NKR samarbeider tett med siivilsamfunnsaktører i norske og internasjonale nettverk.

I tillegg til å være en aktiv deltaker i Kirkelig Fredsplattform og Sudan-forum, har Norges Kristne Råd gjennom 2019 arbeidet med fred på ulike måter. Kirkeråd-samarbeid med Sudan og Sør-Sudan er en viktig del av dette arbeidet, som har utviklet seg gjennom mange år. På samme måte er den årlige Ikkevoldsprisen og markeringer knyttet til Nobels fredspris et arbeid vi har tatt del av lenge, men som endrer form over årene.

Gå sammen, be sammen og skape fred sammen

Siden midten av 90-tallet har Norges Kristne Råd hatt et tett kirke til kirke samarbeid med Sudan og senere Sør-Sudan, med fokus på fred.

Generalsekretær Erhard Hermansen deltok i august på den første generalforsamlingen til South Sudan Council of Churches etter at Sør-Sudan ble selvstendig stat og det gamle kirkerådet ble delt i to, og her ble ønsket og løftet om fortsatt samarbeid fornyet.

I flere år arrangerte Norges Kristne Råd og Sudan Kristne Råd regelmessig pastoral-utveksling. Etter delingen mellom Sudan og Sør-Sudan i 2011 har kirkerådssamarbeidet med Norge endret seg. Tematikken var ikke lenger knyttet til en fredelig deling av landet, men fokuset på fred fortsetter. På vegne av bredden i det norske økumeniske fellesskapet ønsker Norges Kristne Råd å spille en så konstruktiv rolle som mulig for å bidra til å redusere volden som rammer samfunnene som våre søsterkirker virker i. Kirkene i Sudan og Sør-Sudan har særlig bedt om at relasjonen skal legge til rette for kompetansebygging. Derfor har NKR tidligere år holdt kurs i konfliktsensitivitet for ansatte i kirkene og de lokale kirkelige

utviklingsorganisasjonene. Konfliktsensitivitet handler om å være oppmerksom på at alle ressurser som tilføres et område hvor det er konflikt, av aktørene vil oppfattes som kilder til makt. Ressursene er derfor i utgangspunktet ikke nøytrale, og man må forholde seg aktivt til dette for å unngå å bidra til å eskalere konflikten.

I sin hilsning til generalforsamlingen takket Erhard Hermansen for samarbeidet, og lovet at Norges Kristne Råd vil «gå sammen med dere, be sammen med dere og arbeide for enhet og fred – sammen med dere.»

Ikkevoldspris til Kvekerhjelp og Kvekersamfunnet

I samarbeid med Oslofjord Folkehøyskole og Det norske baptistsamfunn markerer Norges Kristne Råd Kingdagen med utdeling av Ikkevoldsprisen 20. januar. Prisen er inspirert av Martin Luther King jrsliv og lære, og ble i 2019 tildelt Kvekerhjelp og Kvekersamfunnet ved Marit Kromberg.

- Marit Kromberg mottar prisen til Kvekersamfunnet og Kvekerhjelpen fordi hun er en strålende representant for kvekerne gjennom sitt omfattende engasjement og trofasthet i fredsarbeidet gjennom en årrekke. Hun er til stor inspirasjon for mange andre som arbeider for fred, sa juryen i sin begrunnelse.

- Vi er takknemlige og glade for å bli sett, men føler samtidig ikke at vi har gjort noe spesielt. Vi har bare vært dem vi er, sa Marit Kromberg til Kristelig pressekontor (KPK) da hun fikk vite om prisen.

Kvekere har engasjert seg for fred, rettferdighet og gode levekår for alle i over tre hundre år. «La ditt liv vitne», sier et gammelt kvekerord. Kvekerne sier at arbeid for

Lystenning under fredsgudstjeneste i Oslo, desember 2019. Foto: Håvard Bjelland/KN

medmennesker er et viktig uttrykk for deres gudstro.

Rundt 300 på fredsgudstjeneste

- Mer enn noen gang er det kirkens oppgave å kjempe for fred og rettferdighet, sammen med alle gode krefter. Det er også kirkens oppgave å be om fred og rettferdighet – for mennesker overalt på jorde, sa biskop Helga Haugland Byfuglien da hun innledet fredsgudstjenesten.

Dette er grunnen til at Norges Kristne Råd sammen med flere gjennom mange år arrangert økumenisk gudstjeneste i forbindelse med utdelingen av Nobels fredspris.

Generalsekretær Dagfinn Høybråten i Kirkens Nødhjelp som prekte i gudstjeneste presiserte hvor viktig økumenikken er i en slik sammenheng. - Jesus ba om at vi alle måtte være ett. Fred mellom hans folk er en

viktig forutsetning for fred mellom alle folk. Derfor er det så meningsfylt å feire fredsprisen gjennom en økumenisk samling her i kveld, understreket han

Fredsgudstjenesten setter også fokus på fredsprisvinnerene sitt arbeid, og generalsekretær Erhard Hermansen understreket hvordan Dr. Abiy Aham, i en tid hvor alt for mange verdensledere har tatt oss i retning av oppsplitting, nærsynthet og opptrapping av spenninger og konflikter, representerer en annen retning. Han har vist seg i stand skape tillit og bygge bro over både nasjonale, etniske og andre grenser.

Flere sammen - mot vår tids slaveri

Gudstjeneste, forestilling, undervisning, podcast, pølsefest, konsert eller bønn? Menigheter over hele landet tar ulike virkemiddel i bruk når de skal engasjere seg i moderne slaveri gjennom Global uke.

«Jeg antar at det finnes spor av svette fra undertrykte menneskers hender i disse klærne som jeg har på meg ... eller grvestøvet som kanskje gjemmer seg i mobilen min. Jeg ser at det ikke er noen rettferd i dette - men hva skal jeg gjøre?» Slik snakker forbrukeren i den nyskrevne oppsetningen «Frihetens time» (Se 20.).

Mange av oss kjenner på uro når vi kjøper en vare og ikke vet om varen er forbundet med utnyttning på veien fra råvare til produkt i butikk. Det frister å trekke på skuldrene i avmakt. Men som forbrukeren sier: «Jeg ønsker jo at relasjonen mellom meg og andre skal være båret av et slags likeverd. Jeg vil jo ikke at noen skal drive tvangsarbeid fordi jeg har lyst på noe». Bærekraftsmål 8 om «Anstendig arbeid» staker ut veien til en slik likeverdig situasjon, der alle arbeidere har en lønn å leve av enten det er på Stortinget, på fiskemottak i Finnmark eller på tomatåkeren i Italia. Å «avskaffe tvangsarbeid, få slutt på moderne slaveri og menneskehandel» (mål 8.7) - det er jobben som må gjøres!

Da er det er oppløftende at regjeringen styrker sin innsats mot menneskehandel og moderne slaveri. Det er også oppløftende at i 2019 ble Global uke mot moderne slaveri godt markert i kirkene med minst 90 arrangementer i ca. 40 byer og tettsteder over hele landet. Global uke er et felles initiativ fra kirkene for å lære hvordan utnyttelsen foregår, hvordan det angår oss og hva vi kan gjøre. Vi mottar tilskudd fra Norad og Justis- og beredskapsdepartementet. Åtte kirkesamfunn var med og særlig Misjonskirken Norge kom sterkt på banen. Noe av det beste med Global uke er at menighetene bestemmer hva og hvor mye de vil gjøre. Slik tar uka form av et mylder av aktiviteter.

Kartlegging av kunnskap

Vi gjennomførte i 2019 en spørreundersøkelse for å finne ut hvordan kunnskapen om og holdninger til moderne slaveri er i medlemskirkene. 278 personer svarte. Deltakerne var fra åtte medlemskirker, og hadde god kjønnsbalanse og geografisk spredning. Resultatene kan ikke generaliseres, men antyder likevel hva som kan være viktig for arbeidet videre.

Noen funn:

- Bevisstheten om hvordan vi forstår begrepet «moderne slaveri» er ikke spesielt høy
- Deltakerne er mer opptatt av at moderne slaveri er urettferdig og uverdigg enn at det er ulovlig.
- Deltakerne mener moderne slaveri må angripes bredt og både på lokalt og strukturelt nivå.
- Analysene tyder på at kunnskap er påvirket gjennom deltakelse på Global Uke-arrangementer.
- Moderne slaveri ikke er prioritert spesielt høyt i menighetene, men engasjementet kan vekkes gjennom økt kunnskap og innsikt.

Svarene viser også en oppmuntrende positiv tro på at det er mulig å bidra til bekjempelse. Mer enn 50% mener de har «relativt store» eller «store muligheter» til å påvirke - som individer og som menighetsfelleskap og ved å bruke handlingsalternativer. Tar vi med de som svarte «en viss mulighet», er tallet 80%. Dette bør oppmuntre menighetene til å forfølge temaet i årene framover.

Hva har vi ellers sett og lært gjennom året 2019? Flere arrangører er glade for mulighetene Global uke gir. Sakens dype alvor skulle likevel tilsi sterkere deltakelse fra flere menigheter. Anne Makumi fra Frelsesarmeens anti-trafficking arbeid i

«Sterkt, vondt, vakkert og sant. Jeg både smilte, gråt, ba og sang med underveis.»

- Deltaker etter framføring av Frihetens time

«Hadde lyst til å sei ifrå til dere som jobber med å sette fokus på dette veldig viktige temaet at vi også var med, saman med mange andre kyrkjer i heile verda. Det gir håp!»

- Pastor Rut Stokstad Nielsen, Treungen Frikyrkje

«Når vi ba, tenkte jeg at det er en kraft i å BE SAMMEN til Gud, sett i lys av våre nasjoners ulike historier vedrørende gammelt og moderne slaveri. På kirkekaffen fikk alle vite at pølsene var sponset av Norges Kristne Råd, og vi delte gleden over å være del av en større sammenheng, også på dette området.»

- Pastor Grete J. Vangstad, Bodø Misjonskirke

Kenya har kanskje et poeng når hun sier at troende i Norge trenger å hente fram en «hellig vrede» over uretten som foregår. Vi ser også at vi må jobbe smartere for å nå ut til alle menigheter med informasjon om uka. Styringsgruppa for Global uke har representanter fra ti medlemskirker og – organisasjoner. De spiller en avgjørende rolle i å engasjere kirkene. I god økumenisk ånd deler de erfaringer og ressurser med hverandre.

Global uke har pågått siden 2016. Hittil har mye dreid seg om kunnskapsformidling. Det er på tide at vi som fellesskap tar i bruk flere handlinger for å bekjempe vår tids slaveri. I 2020 utfordrer vi derfor menigheter til å velge én handling som de prøver ut i ett år og deretter gjør opp status.

Anne Makumis «Reisebrev» på neste side får oppsummere hva vi ellers har observert og lært i 2019.

«No single person or group can kill the dragon of modern slavery» var vi enige om, da Anne ble fotografert ved siden av Tigeren på Jernbanetorget. Kampen mot «dragen» kan ikke overlates til myndigheter eller eksperter - alle må delta. At kirkene går sammen i denne kampen, er det eneste fornuftige. Da kan vi gjøre en større forskjell! Vi har en felles motivasjon i vår tro og vårt menneskesyn. Og vi har slagkraft om vi vil: Sammen utgjør vi hundretusener av mennesker som er til stede i alle lokalsamfunn i Norge. Samtidig er vi del av den globale kirke. Midt i alt: La oss ikke glemme bønnens betydning og mulighet.

For, som Sindre Skeie formulerer det i siste replikk i Frihetens time: «Tente lys og bønner har gjort maktesløse mennesker mektige før.»

Blir din menighet med i 2020?

Reisebrev fra Norgesturné

I høst reiste Anne Makumi fra Frelsesarmeens anti-traffickingarbeid i Kenya rundt under Global uke for å møte norske menigheter og snakke om moderne slaveri. I dette brevet deler hun sine erfaringer fra reisen.

Mine kjære søsken i Herren,

I Hosea 4,6 står det «mitt folk skal gå til grunne av mangel på kunnskap ... Du glemte din Guds lov...» Finnes det mennesker i nærheten av våre menigheter som har gått til grunne eller lider på grunn av moderne slaveri fordi vi har fordi vi manglet kunnskap?

“ Vi trenger også å hente fram et sinne i kirkene mot moderne slaveri: et «hellig sinne» i møte med denne uretten og ondskapen – et sinne som gjør at vi ikke klarer å tie stille.

Moderne slaveri rammer midt i kjernen av hva det betyr å være skapt i Guds bilde. Moderne slaveri de-humaniserer mennesker, trækker på deres gudgitte verdi og frarøver dem deres verdighet og personlige frihet. I Jesaja 1,17 ser vi hvor opptatt Gud er av rettferdighet: «Lær å gjøre godt, søk det som er rett, hjelp den undertrykte, vær forsvarer for farløse, før enkers sak!»

Imidlertid trenger vi ikke teologiske argumenter for å bli rystet av all lidelsen som moderne slaveri forårsaker. Enten vi står i en trostradisjon eller ikke bør vi uansett reise oss og reagere - ut fra en fellesmenneskelig omtanke for mennesker som lider.

Så hvorfor må vi ha en Global uke mot moderne slaveri hvert år? I vårt anti-slaveri

arbeid trenger vi mer enn noen gang å hente styrke fra ulike trostradisjoner og tidligere tiders gjennombrudd på denne fronten. Som Kirke har vi et ansvar for å arbeide utrettelig fram mot en verden der det er likeverd og nok ressurser til alle, så moderne slaveri ikke lenger er mulig.

Global uke 2019 - tilrettelagt av Norges Kristne Råd - gikk av stabelen 10. -17. november. Den hadde som mål å få med så mange kirker i Norge som mulig til å ta opp temaet moderne slaveri og menneskehandel i gudstjenester, rundt kirkekaffen, på ungdomsmøter, i bibelstudiegrupper og andre arenaer.

Sammen med Petra Kjellen Brooke fra Frelsesarmeen og Elin F. Sæverås fra NKR fikk jeg i løpet av uka besøke 12 forskjellige grupper med ulik alders- og kirkebakgrunn. Her er noen av mine refleksjoner etter besøket og møtet med mange flotte mennesker.

Moderne slaveri og menneskehandel foregår på utspekulert vis like utenfor vår dørterskel. Og det er dynamisk i sitt vesen, enten det foregår på landsbygda i Kenya eller i Oslo. Utnytterne organiserer seg på smarte stadig og nye måter og metodene og strategiene deres er i stadig endring.

Noen ganger kan det være vanskelig å skille mellom det å hjelpe en tigger og å understøtte moderne slaveri. La meg sitere en prest i Porsgrunn: «Nå som vi har lært hva moderne slaveri er, la oss bruke hjertets kompass til å skjelve klokt, så vi verken bidrar til å forverre denne kriminaliteten eller forspiller muligheten til å ivareta de blant oss som trenger støtte og hjelp.»

Tre av ildsjelene bak gjennomføringen av Global uke mot moderne slaveri 2019: Elin F. Sæverås, Anne Makumi og Petra Kjellen Brooke.

Ungdom og unge voksne ønsker å engasjere seg i å kampen mot moderne slaveri og menneskehandel, men de trenger mer kunnskap og kompetanse. Både fakta og statistikk er ønskelig, men også å se sammenhenger med andre deler av samfunnsutviklingen slik som klima, fattigdom og etisk handel.

Alle har en rolle å spille i kampen mot moderne slaveri. Kirkene er viktige i denne kampen, men er ikke alltid bevisst rollen sin. Tematikken får lite oppmerksomhet i kirkene utenom i Global uke.

Samtidig er det viktig å huske at det er vanskelig å vinne kampen mot moderne slaveri alene; vi trenger å satse bevisst på samarbeid og samhandling med alle andre aktører: media, akademia, utøvende myndigheter, andre trossamfunn, frivillige organisasjoner og ikke minst overlevende.

Jeg tror også at blant alle mulige strategier, metoder og verktøy vi måtte bruke, er BØNN det best tilgjengelige og rimeligste verktøyet enhver kristen har. Den utgjør nødvendig «lim», «olje» og «forbrenning» i vårt anti-slaveri -maskineri. Som en av deltakerne sa i etterkant av vårt møte: «Tenk at du måtte komme helt fra Afrika for at vi skulle innse hvor viktig bønn er i kampen mot urett.»

Til sist: Vi må vise eierskap til problemet og vedgå at vi selv er medansvarlige i et samfunn der altfor billig arbeidskraft og lettkjøpt sex kan bidra til at ofre utnyttes i skjul men midt iblant oss. Mange i kirkene lever kanskje ikke så etisk bevisste som de skulle ønske. La oss prøve å forsikre oss om at vi ikke er medskyldige i moderne slaveri i våre hjem eller våre lokalsamfunn.

Frihetens time

Sindre Skeie og Trond Gilberg har laget forestillingen Frihetens time om moderne slaveri. Vi møtte Sindre for et kort interju om forestillingen han har skrevet tekstene til.

Sindre Skeie er prest, dikter og direktør for diakoni, kommunikasjon og kultur ved Diakonhjemmet. I 2019 lagde han Frihetens time i samarbeid med kantor Trond Gilberg.

Hva er Frihetens time, Sindre?

- Det er en enkel forestilling om et stort tema. Den består av fem sanger og seks monologer som formidler ulike erfaringer rundt moderne slaveri: Fra personer som lever i utnyttelse til direktører, forbrukere og vanlige folk.

Hva fikk deg til å si ja da NKR spurte deg om dette oppdraget - det er jo en tung og alvorlig tematikk?

- Jeg er veldig positiv til alle i kirke-Norge som ønsker å bruke en kunstnerisk-poetisk tilnærming til temaområder de jobber med og bidrar gjerne her. Dessuten har jeg et personlig engasjement mot moderne slaveri, som henger sammen med min kristne tro. Å få jobbe poetisk med et tema som er veldig politisk og som samtidig berører så mange mennesker, appellerer veldig til meg.

Da du fikk høre melodiene og arrangementene som kantor Trond Gilberg har laget, hva tenkte du?

- Da jeg hørte de foreløpige opptakene, tenkte jeg at det var utrolig spennende hvordan han fylte tekstene mine med andre stemninger og temperament enn jeg hadde forestilt meg. Totalopplevelsen ble mye rikere enn om bare én person hadde stått bak alt. Og da jeg kom inn i Uranienborg kirke for å delta på generalprøven, ble jeg veldig sterkt berørt av klangene og de bevegende, sterke arrangementene som lød fra kor, solist og instrumenter. Blant annet er de små mellomkomposisjonene for horn og fagott er en nytelse å høre på.

Hva ønsker du for «Frihetens time»? Og for kirkene i Norge sitt engasjement for problematikken?

- Jeg håper at kirkene ikke glemmer materialet, men tar det i bruk. Spesielt håper jeg at det kan bidra til å bringe moderne slaveri i kontakt med folks hverdagsliv, så flere engasjerer seg og begynner å tenke på hvordan de selv kan skape forandring. Her spiller Norges Kristne Råd en veldig viktig rolle som en kompetansebase om tematikken.

Da jeg skrev, bestemte jeg meg for at det skulle være mange ulike historier, så det kommer fram hvor mange samfunnsområder moderne slaveri handler om. Det er viktig å ikke forenkle problemstillingen til at det kun handler om å være etiske forbrukere. Bekjempelse handler også om lovgivning, politiske prioriteringer og at det må skje en holdningsendring hos store selskaper og produsenter. Håper NKR kan bruke Frihetens time til å synliggjøre dette - kanskje ha temakvelder der dere bruker kompetansen deres sammen med dette kunstneriske uttrykket.

Er det noen vits i å håpe på at det kan bli en slutt på moderne slaveri?

- Mitt korte svar er ja, det er det. Vi kan vinne mange slag i den kampen. Men jeg vil også si at det er en kamp som kommer til å pågå i lang tid og der vi MÅ ha tro på at vi kan skape forandring. Hvis ikke har vi gitt opp allerede.

Velkommen til å sette opp Frihetens time i din menighet! Sanger og tekster kan også brukes enkeltvis. Man kan søke støtte til framføring. Finn mer informasjon og smakebiter på globaluke.no

Sindre Skeie har skrevet tekstene til Frihetens time. Foto: Lina Nordlie

Kom, syng en bitter salme
om dager som blir brukt
på arbeid uten frihet
og innsats uten frukt.
Den salmen hører ingen,
og ingen vitner ser
de onde ting som hender
mens våre lepper ber:
Kyrie eleison!

(utdrag fra en av sangene)

Utenfor samfunnet
utenfor synsfeltet
avstengt fra livet i verden
ikke engang i statistikkene
kan du se meg

Sover, står opp,
gjør det som kreves av meg
det er det hele
en lang rekke av dager
som liksom verken kommer
eller går

(utdrag fra en av monologene)

Foto: Astrid Waller/BFD

God løsning etter fristbrudd

Våren 2019 ble det klart at flere av Norges Kristne Råds medlemsamfunn hadde oversittet frist for innlevering av krav om utbetaling av stats-tilskudd.

I motsetning til tidligere år var ikke departementets rundskriv viderefremmet av Fylkesmennene. De årlige rundskrivene fra departementet har fungert som påminnelse til trossamfunnene. Fylkesmennene hadde riktignok i tildelingsbrevet for tilskudd sommeren 2018 informert om at rundskrivene ikke lenger ville bli sendt ut som tidligere.

NKR mente at opphør av en nesten 50 år gammel lang «hevdvunnen» praksis burde blitt annonsert på en mer tydelig måte. Det var intet i tildelingsbrevets overskrift som antydte at det kom viktig informasjon vedr. endringer i innarbeidet praksis. Trossamfunnens selvstendige ansvar for å sørge for overholdelse av frister har på mange måter blitt underminert gjennom departementets praksis.

NKR knyttet kontakt mellom de fire berørte medlemsamfunnene og advokat Knut Rognlien som i samarbeid med spesialrådgiver Dag Nygård utformet en anke over

Fylkesmennenes avslag på klager. En rekke andre tros- og livssynssamfunn henvende seg til NKR i sakens anledning. NKR hadde også et møte med statssekretæren i Barne- og familiedepartementet for om mulig å løse saken; - uten resultat.

Det var mer enn 60 tros- og livssynssamfunn som var berørt av saken. Statsråd Ropstad innså etter hvert at det var flere forhold ved situasjonen i 2019 som talte for at disse skulle få behandlet kravene og kunngjorde dette 13.8.19. Enkelte trossamfunn avstod fra å kreve tilskudd etter at de oppdaget at fristen var gått ut. De fant det nytteløst ettersom de var kjent med departementets rigide tolkning av fristen. Disse fikk en ny mulighet til å kreve utbetaling av tilskudd.

NKR er svært tilfreds med statsrådets etter vår oppfatning kloke beslutning.

Arendalsuka

Sammen med et fantastisk mylde av organisasjoner, næringsliv, politikere, trossamfunn og engasjerte mennesker var staben i NKR tilstede under Arendalsuka i august.

Dette var første gang Norges Kristne Råd var aktivt tilstede på Arendalsuka. Hele staben var et par dager i Arendal, der vi både deltok på seminarer, hadde interne møter og arrangerte seminarer og gudstjeneste.

Ukens absolutte høydepunkt var den økumeniske gudstjenesten i Arendal domkirke, med tema «Hva er et menneske verdt?» Et par hundre deltakere ble utenfor kirken møtt av mennesker med store prislapper merket 70 % avslag. De representerte prostituerte, barnarbeidere og husslaver. Dette satte tonen for det som ble en sterk gudstjeneste.

Under ledelse av bidragsytere fra Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Frelsesarmeen, Guds menighet Vegårshei, Den katolske kirke og Den norske kirke ba vi for alle som utsettes for slaveri, og om styrke til å fortsette kampen for rettferdighet. Utviklingsminister Dag Inge Ulstein holdt tale, og takket kirkene for innsatsen i kampen mot moderne slaveri. - Spørsmålet

om hva et menneske er verdt er et av de viktigste spørsmålene vi kan stille oss, sa han, og pekte på at svaret må ligge i menneskets ukrenkelige verdi. Det er gitt oss alle, og er ikke noe som måles ut fra prestasjon eller hvem vi er. Vi er alle like mye verdt, og vi må fortsette kampen for at alle mennesker skal være frie.

Sammen med NORME og Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag arrangerte vi seminaret «Misjon, mangfold og menneskerettigheter» som tok utgangspunkt i Menneskerettighetenes paragraf 18 som sikrer retten til å ha, til å praktisere (enten alene eller sammen med andre), og til å dele sin tro med andre.

I tillegg arrangerte vi seminar om konvertitters rettssikkerhet, og var medarrangør på seminar om grensen mellom slaveri og anstendig arbeid, samt den store utviklingsdebatten.

Trossamfunnsloven: gjennomslag for NKR

Før sommeren fremmet Regjeringen den endelig loupromposisjonen om ny samlet lov om tros- og livssynssamfunn. Det var knyttet stor spenning til Regjeringens konklusjoner ettersom lovutkastet etter både NKRs og mange andres mening hadde enkelte betenkelige sider.

Det opprinnelige lovutkastet hadde en ubalansert fremstilling av fordeler og ulemper mellom majoritetskirken og tros- og livssynsminoritetene og konkluderte med at dagens tilskuddsordning måtte justeres slik at rammevilkårene for Den norske kirke vis a vis de øvrige tros- og livssynssamfunnene ble forbedret. Dette resulterte bl.a. i et forslag om at medlemstallet i Den norske kirke heretter skulle holdes utenom den løpende reguleringen av tilskudd til øvrige tros- og livssynssamfunn. Dette sammen med forslag om en nedre grense for medlemstall på 500 medlemmer som vilkår for registrering og mottak av offentlige tilskudd og at barn under 15 år ikke skulle medregnes i dette tallet, vakte også sterke reaksjoner.

Det var derfor svært tilfredsstillende å registrere at våre hovedinnvendinger mot det opprinnelige lovutkastet var tatt til følge, og at mye av vår tekst er gjengitt i den del av proposisjonen som omhandler tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke.

Hva er gjennomslagene?

1. Prinsippene i dagens modell for beregning av tilskudd til tros- og livssynssamfunn videreføres ved at medlemstallet for Den norske kirke er en del av den løpende beregningen av tilskudd.

2. Forslaget om medlemstall på minst 500 medlemmer over 15 år som vilkår for registrering er erstattet av et forslag om en nedre grense på 50 medlemmer.

3. Barn under 15 år skal regnes med å inngå i medlemstallet som ligger til grunn for registrering og beregning av tilskudd.

4. Førrangsbestemmelsene om barns tilhørighet til Den norske kirke oppheves.

5. NKRs advarsel mot det opprinnelige forslaget om å registrere trossamfunn etter skjønn dersom de tilhører en «veletablert religion eller trosretning internasjonalt, og som har vært virksom i Norge i mange år» ble tatt til følge og er ikke fremmet i proposisjonen.

6. Lovpromposisjonens bestemmelser om grunnlaget for å nekte utbetaling av tilskudd er mer i tråd med det NKR fremmet i høringsuttalelsen.

Hva har vi ikke fått gjennomslag for?

1. NKRs primærstandpunktet var at alle trossamfunn, inkludert Den norske kirke, skulle motta tilskudd fra samme kilde. Promposisjonen fremmer forslag om en statliggjøring av tilskudd til tros- og livssynssamfunn, mens Den norske kirkes finansiering fremdeles skal deles mellom stat og kommune. NKR utrykte aksept for en slik ordning som et sekundærstandpunkt.

2. NKR støttet at barns rett til medbestemmelse etter fylte 12 år skulle styrkes ved disse må gi samtykke ved ut- og innmelding i trossamfunn. Dette er ikke fremmet i proposisjonen.

Familie- og kulturkomiteen på Stortinget har begynt behandlingen av proposisjonen og skal avgi innstilling 3. mars 2020. Komiteén inviterte til høring på Stortinget 12. desember der NKR deltok. I tillegg til å uttrykke støtte til hovedtrekkene i proposisjonen, bad vi komiteén understreke at medlemskap som er etablert under gjeldende lov ikke må etableres på nytt i de tilfeller to eller flere samfunn slår seg sammen for å oppfylle antallskravet. Videre pekte vi på at det er nødvendig at rapportering av kommunenes bevilgninger til kirkelige formål gjennom KOSTRA blir transparent.

Folkeregisteret og trossamfunn

Skal tros- og livssynssamfunn ha mulighet til å få taushetsbelagt informasjon om nyfødte fra Folkeregisteret, slik at de kan invitere til dåp og medlemskap? Eller er dette i strid med personvern?

Som en konsekvens av ny lov om folkeregistrering som trådte i kraft 1.10.2017 mistet Den norske kirke fra 1.10.2018 tilgang til opplysninger om barn født av medlemmer. Etter den nye loven er opplysninger om personers barn og andre familierelasjoner taushetsbelagte. Som et resultat av at bestemmelsene i nåværende kirkelov og trossamfunnslov om barns tilhørighet fra fødselen av ikke videreføres i ny trossamfunnslov, vil verken Den norske kirke eller andre tros- og livssynssamfunn ha lovmesig rettigheter eller plikter som medfører et behov for å få utlevert taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret om barn som er født og hvem som er deres foreldre.

Kirkemøtet i Den norske kirke, tok i høringen til ny samlet lov om tros- og livssynssamfunn til orde for at tros- og livssynssamfunn bør få lov hjemmel til å få utlevert taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret om barn som fødes av samfunnets medlemmer, for blant å kunne invitere til dåp, trosopplæring m.m. Norges Kristne Råd motsatte seg i sitt høringssvar ikke en slik ordning, men forutsatte at den måtte være likeverdig for alle tros- og livssynssamfunn. Regjeringen har i lovpromposisjonen ikke konkludert i spørsmålet, men sagt at det skulle bli gjenstand for en egen utredning. Som ledd i dette arbeidet ble Norges Kristne Råd sammen med andre bedt om å komme med innspill til departementets arbeid med dette.

Tros- og livssynssamfunnene har en lovmesig plikt til å ha oppdatert medlemsregister med oppdatert bostedsinformasjon og informasjon om eventuelle dødsfall. Folkeregisterlovens §10-1 gir dem hjemmel til å hente ut denne type informasjon fordi den ikke er taushetsbelagt. NKR kan ikke se at

tros- og livssynssamfunnene har lovpålagte oppgaver som gjør det nødvendig for dem å ha hjemmel til å hente ut taushetsbelagt informasjon fra Folkeregisteret.

Det kan være gode grunner til at dette er informasjon en eller begge foreldre ikke ønsker uten deres samtykke skal kunne hentes ut av et trossamfunn. Det kan gjelde i tilfeller der barn er født utenfor ekteskap, i likekjønnede parforhold, der farskap ikke er klarlagt mm. Ettersom den taushetsbelagte informasjonen fra Folkeregisteret ikke skal danne grunnlag for registrering av medlemmer og beregning av tilskudd, vil det være vanskelig å argumentere for at adgangen til å hente ut denne informasjon er nødvendig for tros- og livssynssamfunnene for å ivareta lovpålagte forpliktelser.

Det er ikke tvil om at muligheten til å innhente denne type taushetsbelagt informasjon vil være svært nyttig for alle trossamfunn. NKR viste til at ingen av trossamfunnene som er representert i Norges Kristne Råd er imot at en slik tilgang blir gitt. Den bør imidlertid være lik for alle. Flere grunner tilsier at det bør være et absolutt vilkår for å anvende informasjon på bakgrunn av en slik tilgang at begge foreldrene har medlemskap i samme trossamfunn. Foreldre bør slippe å forholde seg til at personinformasjon om deres barn er lagret i flere forskjellige trossamfunn.

Dersom det er mulig innenfor rammen av personverndirektivet å lage en ordning som likebehandler, sikrer en tydelig praksis og som ikke innebærer ekstra bryderi for trossamfunn og deres medlemmer, vil NKR ikke motsette seg det.

Rådsmøte

NKR avholdt sitt Rådsmøte i Oslo 20.-21. mars. Forhandlingene og seminarene fant sted hos Frelsesarmeen, Templet korps. Totalt møtte 48 representanter fra medlemskirkene på Rådsmøtet.

I tillegg til de ordinære rådsmøtesakene som konstituering, leders tale, årsmeldinger, regnskap, budsjett og handlingsplan, var det også lagt inn tid til gode faglige innledninger og samtaler.

Olle Kristenson, som er direktør for Ekumenisk teologi i Sveriges Kristna Råd, hadde den første dagen en innledning om mottagende økumenikk. Mottakende økumenikk er å ikke spørre «hva trenger andre å ta imot og lære fra vår tradisjon», men heller «hva er det vi i vår tradisjon trenger å ta imot og lære oss, med integritet, av andre».

Videre fortsatte Joakim Magnes og Fred Håberg med å fortelle om Beveg byen, før de ledet oss inn i en plenumsamtale om hvordan deres tenkning kan være overførbar til vår satsing på «Kirke på nye måter».

Den andre dagen hadde Terje Hegertun, professor i systematisk teologi på MF, en innledning om et av økumenikkens

vanskelige temaer: dåp. Under tittelen «Døpt til å være én kropp: Åndens enhet i gjestfrihetens hus» utfordret Hegertun kirkeledere med baptistisk dåpssyn til å anerkjenne barnedåpen som kristen dåp. Innledningen skapte noen reaksjoner, og ble gjenstand for samtale i etterkant.

Rådsmøtet diskuterte også dagsaktuelle temaer som kirkene synes det er viktig å samarbeide om, noe som resulterte i uttalelser om kristne konvertitters rettsikkerhet og kirkens ansvar for barns rettigheter. Begge disse kan du lese i sin helhet i artikkeldelen av årsskriftet.

Under festmiddagen onsdag kveld ble Økumenikkprisen delt ut, og vi fikk flott kåseri ved Henrik Syse, sang av Anne Mari Schiager Topland, minikonsert ved Birgitte Bergerud Larsen og økumenisk quiz.

Rådsmøtet valgte Berit Hagen Agøy til styreleder og Øyvind Haraldseid som nestleder for perioden 2019-2021.

Økumenikkprisen

Økumenikkprisen 2019 gikk til Stiftelsen Skjærgårdsgospel for sitt arbeid rettet mot barn, ungdom og voksne.

Norges Kristne Råd har delt ut Økumenikkprisen 16 ganger siden 1997. Dette er en pris som tildeles personer, kirkesamfunn, organisasjoner eller institusjoner som anerkjennelse for handlinger og holdninger som styrker enhet mellom kirker, lokalt, regionalt og/eller nasjonalt. Prisen er både uttrykk for en anerkjennelse for det som er gjort og en motivasjon for videre arbeid.

Økumenikkprisen 2019 understreker betydningen av musikk og kultur i økumenisk arbeid, spesielt i arbeid rettet mot ungdom og unge voksne.

– Stiftelsen Skjærgårdsgospel har i snart førti år drevet formidling av evangeliet gjennom musikk og kultur. Betydningen av Skjærgårdsgospel som økumenisk kraft er enorm, sa Erhard Hermansen i forbindelse med overrekkelsen av prisen.

Skjærgårdsgospel har gjennom flere tiår vist genuin vilje til å samarbeide med alle gode krefter som ønsker at Jesus skal bli

kjent. De arrangerte sin første økumeniske ungdomsfestival i Kragerø allerede i 1981, og siden den tid har festivalen vokst til å bli Nord-Europas største kristne musikkfestival for ungdom. Som om det ikke var nok, har stiftelsen utvidet seg – og står i dag bak 4 andre store økumeniske festivaler som treffer et bredt publikum.

Stiftelsens arbeid har fokus på å være Jesusnær, samlende og motiverende. Dette kommer til uttrykk gjennom festivalene Skjærgårds Music and Mission Festival, Skjærgårdssang, Barnegospelfestivalen, Russetreffet, Skjærgårdssang i Sverige, 24 Hours og en rekke andre arrangementer og konserter.

– Vi er veldig glade for tildelingen av Økumenikkprisen, sa daglig leder i Skjærgårdsgospel Jarle Storebø. – For oss bekrefter den at vi får til det vi i alle år har jobbet for, nemlig å fokusere på det som samler alle kristne.

#HentBarnaVåreHjem

Norges Kristne Råd var raskt på banen da Samarbeidsrådet for tros- og liussynssamfunn (STL) høsten 2019 startet kampanjen #HentBarnaVåreHjem. Kravet var at norske myndigheter skulle hente hjem norske barn og deres mødre som var i flyktningleiren al-Hol nord i Syria.

Foto: NKR/STL

Administrasjon og forvaltning

STYRET

Berit Hagen Agøy, Den norske kirke, leder
 Øyvind Haraldseid, Misjonskirken Norge, nestleder
 Dan Urdesic, Den serbisk-ortodokse kirke i Norge (gruppe av ortodokse menigheter)
 Ingull Grefslie, Metodistkirken
 William Cochrane, Frelsesarmeen
 Øyvind G. Andersen, Pinsebevegelsen
 Per Anders Sandgren, Svenska kyrkan i Norge (gruppe av utenlandsmenigheter)
 Bernt Eidsvåg, Den katolske kirke
 Helga Haugland Byfuglien, Den norske kirke
 Jarle Skullerud, Den Evangelisk Lutherske Frikirke
 Kristin Gunleiksrud Raaum, Den norske kirke
 Erik Bedsvaag, Østfoldkirken (gruppe av frittstående menigheter)
 Terje Aadne, Det Norske Baptistsamfunn

De fem første utgjør styrets arbeidsutvalg. Styret har hatt fire møter og AU har hatt fire møter.

STAB

- Dag Nygård, spesialrådgiver
- Karin R. Thompson, kontorleder
- Elin Finnseth Sæverås, prosjektleder, Global info
- Hege Merete Andersen, kommunikasjonsrådgiver
- Kristin Skjøtskift, informasjonsmedarbeider (sluttet 31.12.2019)
- Erhard Hermansen, generalsekretær
- Lemma Desta, prosjektleder, Flerkulturelt kirkelig nettverk
- Sindre Fjellestad, informasjonsmedarbeider (sluttet 30.6.2019)

Staben holder til i Kirkens hus i Rådhusgt. 1-3 i Oslo og er samlokalisert med K-Stud, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Den finske menigheten og Stiftelsen Karibu.

STYRINGSGRUPPER OG UTVALG

Flerkulturelt kirkelig nettverk

Den norske kirke: Steinar Ims
 Baptistsamfunnet: Peter Ngaidam
 Kvekersamfunnet: Sunniva Vad Flaten, Tommy Vad Flaten
 Pinsebevegelsen: Stian Eriksen
 Kirkens Nødhjelp: Siv Bonde
 Kirkens Bymisjon: Steinar Eraker
 Kristent Interkulturelt Arbeid: Rune Fiskerstrand
 Den kinesiske menigheten: Xida Chen

Global Info

Adventistkirken/ADRA: Gry Haugen
 Den katolske kirke: Ellen Anette Høvik
 Den norske kirke: Frøydis Ingjerdningen
 Frelsesarmeen: Petra Kjellen Brooke
 Metodistkirken: Lisa Kristin Hanielsen
 Frikirken: Stein-Vegard Antonsen
 Svenska kyrkan i Norge: Kristina Furberg
 Misjonskirken Norge: Naomi Curwen
 Baptistsamfunnet: Niels-Fredrik Skarre

Norsk Teologisk Samtaleforum

Misjonskirken Norge: Reidar Salvesen
 Frikirken: Jan Gossner
 Baptistsamfunnet: Linda Aadne
 Metodistkirken: Hilde Marie Movafagh og Andreas Kjermald
 Pinsebevegelsen: Pål Helmersen
 Syvendedags Adventistkirken: Tor Tjeransen
 Kvekersamfunnet: Marit Kromberg og Egil Mardal Johannesen (vara)
 Den norske kirke: Sven Thore Kloster og

Stephanie Dietrich
 Den Anglikanske kirke: Andrew Thompson

Religionspolitisk utvalg

Adventistkirken: Finn Eckhoff
 Frikirken: Gunnar Johnsen
 Den katolske kirke: Torbjørn Olsen
 Den norske kirke: Ole Inge Bekkelund og Steinar Ims
 Baptistsamfunnet: Håkon Sigland
 Kvekersamfunnet: Marit Kromberg
 Metodistkirken: Gunnar Bradley
 Misjonskirken Norge: Ingunn Folkestad Breistein
 Pinsebevegelsen: Jan Eilert Aakre
 Den finske menigheten: Anssi Elenius
 DELK: Bertil Andersson
 Svenska kyrkan i Norge: Per Anders Sandgren
 Den islandske menighet i Norge: Inga Hardardottir
 Den tyskspråklige menigheten i Norge: Sebastian Willhelm

SAMARBEIDSRELASJONER

NKR er medlem av Frivillighet Norge, Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap (KNIF), K-Stud, Forum for utvikling og miljø, Churches' Commission for Migrants in Europe og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Sekretariatet følger opp kontakten og samarbeidet med økumeniske råd og kirker i Norden og Baltikum samt økumeniske råd i Europa og globalt. Oppdateringer fra norske representanter i Kirkenes Verdensråds (KV) sentralkomiteé og Konferansen av Europeiske Kirkers (KEK) Governing Board står jevnlig på dagsorden i NKR's styre.

NKR er representert i en lang rekke nettverk og arbeidsgrupper, blant andre:

- Den norske styringsgruppa i KV's «Ecumenical Accompaniment for Palestine and Israel»: Erhard Hermansen.
- Det Norske Bibelselskap - Representantskapet: Erhard Hermansen.
- Ecumenical Network for Sudan & South Sudan i regi av KV: Erhard

- Hermansen.
- Forum for Sudan og Sør-Sudan: Erhard Hermansen.
- Great Lakes-nettverket: Erhard Hermansen.
- Interreligiøst nettverk for klimamobilisering: Erhard Hermansen.
- Kirkelig Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep - styret: Øyvind Haraldseid. Representantskapet: Erhard Hermansen og Sindre Bostad. Vara: Karin Thompson.
- Kirkens Nødhjelp - Representantskapet: Erhard Hermansen.
- Komiteen for internasjonale spørsmål i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Per Anders Sandgren
- KEKs fredsgruppe: Anne-May Agerup.
- Kontaktgruppa mellom Muslimske Dialognettverk og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Øyvind Haraldseid, Erhard Hermansen. Vara: Dag Nygård.
- Kristelig Folkepartis trossamfunnsutvalg: Erhard Hermansen.
- Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME): Erhard Hermansen.
- Referansegruppa for kurset «Å være religiøs leder i det norske samfunnet» ved Universitetet i Oslo: Lemma Desta.
- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn - Lederforum: Berit Hagen Agøy Rådet: Erhard Hermansen, Ingull Grefslie, Jarle Skullerud. Vara: Dag Nygård.
- RORG-nettverket: Elin F. Sæverås.
- Forum for utvikling og miljø (ForUM): Elin F. Sæverås.
- MF vitenskapelige høgskole - Råd for samarbeid med arbeidslivet: Erhard Hermansen.
- Teologisk fakultet, UiO - Råd for samarbeid med arbeidslivet: Erhard Hermansen

MEDLEMMER

Den anglikanske kirke i Norge
www.osloanglicans.no

Den Etiopiske Ortodokse kirke i Norge
http://www.eotcnor.no

Den Evangelisk Lutherske Frikirke
www.frikirken.no

Den finländska evangelisk-lutherska församlingen i Norge
finskekirken.com

Den katolske kirke
www.katolsk.no

Den nordisk-katolske kirke
www.nordiskkatolsk.no

Den norske kirke
www.kirken.no

Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet
www.ortodoks.com

Den tyskspråklige menighet i Norge
www.deutschegemeinde.net

Den greske orthodoxe menighet Evangelismos tis Theotokou (Maria Bebudelse)
www.greskorthodokskirke.no

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn
www.delk.no

Det Norske Baptistsamfunn
www.baptist.no

Den serbisk ortodokse kirke i Norge - HL. Vasilije Ostroski menighet

Frelsesarmeen
www.frelsesarmeen.no

Guds Menighet, Vegårshei
www.gudsmenighet.no

Kuekersamfunnet
www.kveker.org

Metodistkirken i Norge
www.metodistkirken.no

Misjonskirken Norge
www.mknu.no

Oslo Kristne Senter
www.oks.no

Pinsebevegelsen i Norge
www.pinsebevegelsen.no

Svenska kyrkan i Norge
www.svenskakyrkan.se/oslo

Østfoldkirken
www.ostfoldkirken.no

OBSERVATØRER

Syudedags Adventistkirken
www.adventist.no

Blå Kors Norge
www.blakors.no

Brunstad Christian Church
www.bcc.no

Den Etiopiske Ortodokse Tewahedo kirke i Nord- og Vest-Europa, Bispedømmet Mahidere Sibehat Kidist Lideta Lemariam kirke i Oslo-Norge

Det Norske Bibelselskap
www.bibel.no

Digni
www.digni.no

Kirkens Nødhjelp
www.kirkensnodhjelp.no

NORME - Norsk Råd for Misjon og Evangelisering
www.norme.no

Artikler 2019

Døpt til å være én kropp

Skrevet av Terje Hegertun, professor i systematisk teologi ved MF

Døpt til å være én kropp: om Åndens enhet i gjestfrihetens hus

Gode venner! Hva kan vi tenke sammen om dåpen, på tvers av kirkeskillene? Det er et spørsmål som har utfordret meg lenge, og som er blant temaene i den siste boken fra min hånd, *Nådens gaver i gjestfrihetens hus*.

Min primære tilnærming er å forstå dåpen som en teologisk bekjennelse av den dype identifisering med Kristi død og oppstandelse. Det innebærer en like dyp forening med hele den verdensvide kirke. Dåpen er noe annet enn en utskillelsesrite som markerer overgangen til et nytt kirkesamfunn. Det ene forener, det andre splitter.

Introduksjon

Både formelt og uformelt har kirkene lenge vært involvert i tverrkristne samtaler om dåpen. Det er nok et faktum – som Lima-dokumentet fra 1982 sier, at jo nærmere kirkene kommer hverandre, jo større blir ønsket om å avstå fra praksiser som stiller andre kirkers teologiske og sakramentale integritet i forlegenhet.

Mitt inntrykk er at vi for det første er kommet nærmere hverandre i en teologisk forståelse av hva kristen dåp handler om. Et annet påfallende utviklingstrekk er at den sterkt polemiske tonen har blitt erstattet med en mer respektfull samtale.

Selv vokste jeg opp et par generasjoner etter pinsepioneren T. B. Barratt (1862-1949). Han skrev ofte imot statskirken og barnedåpsteologien i sine artikler i Korsets Seier. Tonen var ikke særlig annerledes på luthersk side, men med motsatt fortegn: Leiv Aalen (1906-1983) advarte i sin tid mot det han kalte «den baptistiske villfarelse. Der den griper om seg, vil den være en dødelig fare

for den kristne kirke».

Et annet utviklingstrekk er at fagteologene har vært villig til å gå noe lengre enn andre i å bygge «a bridge over troubled water», for å låne en sangtittel, spesielt når det gjelder spørsmål om gjendåp. Et tredje utviklingstrekk har vært den interne debatten i noen frikirker om kriterier for medlemskap: skal det bare være bekjent tro – eller tro og dåp – som kvalifiserer til medlemsopptak? Noen har gått inn for ikke lenger å inkludere dåpen som kriterium for kirkemedlemskap. Et fjerde utviklingstrekk er at kristne beveger seg mer på tvers av kirkesamfunngrensene. De henter impulser hos hverandre. Unge kristne har gjerne en utpreget økumenisk identitet, og det blir stadig flere tverrkonfesjonelle småbarnsfamilier. Det innebærer at foreldrene må velge om barna skal døpt eller barnevelsignet. I noen tilfeller velger foreldrene å gjøre begge deler.

Det er nok ikke til å komme forbi at tradisjonelt har mange med en baptistisk dåpsforståelse fryktet at en bred folkekirkelig barnedåpspraksis kan virke oppløsende på forholdet mellom tro og dåp og føre til en form for sakramentalisme der etterfølgelsesaspektet underkommuniseres. I folkekirken har man lenge sett at dåpstallene synker, og det virker som man er litt i villrede om hvordan man skal make å kommunisere dåp i møte med en sekulær offentlighet.

Dåpstekstenes teologiske innhold

Så gode medkristne, med dette som bakteppe, tillat meg å snakke om den kristne dåp i gjestfrihetens tegn. Min grunnleggende tilnærming er at dåpstekstene i Bibelen lodder dypt. Mitt gamle liv er lagt under korsets dom, det er begravd i dåpen, og et

nytt liv har begynt, sier Paulus i Rom 6. I følge Kolosserne 2, skal de dømte «regne seg som død for synden». Å begraves med Kristus i dåpen, er altså en rimelig radikal formulering. Den troende kan betrakte seg som liggende i den samme graven som Jesus. Men der befinner også hele hans kirke seg, knyttet sammen i et livs- og tjenestefellesskap som gjør kirken til én. Å være døpt, er både å ha overdratt eiendomsretten til Kristus, noe som forplikter meg i forhold til det store trosfellesskapet som jeg deler dåpsgraven med.

Etter dette er jeg ikke lenger en privatpraktiserende kristen. Derfor kan jeg – som en lutheraner gjør – snakke om at det er frelse i dåpen, eller – som en baptist gjør – at det er dåp i frelsen. Bevisstheten om at Kristus er det samlende sentrum, etablerer en skjelningskompetanse som inviterer den globale kirke til å kombinere en teologisk dybde med en tilsvarende åpenhet for at praksisformene kan være ulike. For dåpen viser ikke tilbake til seg selv eller tilbake til den som blir døpt. Den viser i retning Kristus.

Det innebærer at dersom dåpen mot formodning ikke leder til, befester og styrker Kristustroen, vil enhver dåpspraksis framstå som forfeilet. Det er ikke de ytre ritene som garanterer kirkens enhet, men bekjennelsen av den kostbare skatt, «den tro som de hellige én gang for alle har fått overlevet» (Judas 1,3).

Oppsummerende så langt er altså at dåpens dype tegnkarakter skaper en identitet om at jeg er i Kristus. Og da tilhører jeg på en like grunnleggende måte hele Jesu kirke i verden. For den som er én i Kristus, er også ett med hans folk. Fordi «vi er døpt til å være en kropp», som Paulus sier i 1 Kor 12, 13, blir handlingen i én kirke ikke uvesentlig for hva en annen kirke gjør. De kirker som doper i det samme treene, hellige gudsnavnet, står i et gjensidig ansvarlighetsforhold til hverandre.

Økumeniske innsikter

Et kjennetegn ved økumeniske dåpsdokumenter er at de har kristologien som ordreingspunkt. Det åpner dåpsamtalen

kirkene imellom. At dåpen knyttes til Kristi gjerning i frelseshistorien, gjør meg til en deltaker i det store fortellingsdramaet som forener oss med troens folk i fortid, nåtid og framtid. Her er den kollektive dimensjonen sterkere enn den individuelle. Et eierskifte har funnet sted. Dåpen har fått karakter av personlig livstolkning. Den er blitt den troendes ID-merke. «Jeg er døpt, derfor er jeg». Slik knyttes dåpen til hele den troendes livsløp. Dette er ikke teologisk symbolpolitikk. Fordi det finnes en fortelling om frelse, skaper dåpen det nye folket som er født og utrustet av Ånden (1 Kor 12,13).

I lys av kirken som Åndens hus er dåpen både et kall og en velsignelse. Kall, fordi den ber meg leve nær Gud gjennom alle slags dager. Velsignelse, fordi den omdefinierer en lukket familiestruktur og lar meg få smaken av en større søskenkjærlighet. Både teologisk og økumenisk er jeg forpliktet på en større sosial enhet enn den som utgjør min lokale kirkefamilie.

I *Lima-erklæringen* heter at det er flere alternative veier for innlemmelse i kirken: Barn som døpes, bekjenner troen under oppvekstårene, mens bekjennelsesdåpen gjerne er frukt av barnevelsignelsen og en senere ervervet tro. Når dåp av barn ikke bare er en religiøs kulturtradisjon, men finner sted på grunnlag av den felles tro som omgir barnet, og når baptistisk dåp er en tydelig personlig bekjennelse av troen, må begge dåpstradisjonene ansees å være teologisk legitime. Lima-dokumentet understreket tydelig at begge dåpsformene må ha som mål at de leder til en levende tro og en forpliktende etterfølgelse av Kristus innenfor rammen av et ansvarlig kirkelig fellesskap.

«Jeg tror!»

«Jeg tror!» Slik har kirkens bekjennelse lydt og gitt gjenklang gjennom århundrer. Den ble gjenkjent som både dåpsproklamasjoner, bekjennessummarier, tilbedelsesliturgier og hymner.

«Jeg tror!» var også den grunnformer som kirken inntok i forvaltningen av de hellige handlingene. «Troen skaper ikke dåpen, den

mottar den», sa Luther. Kanskje var dåpsgraven egentlig en botsbenk. Gjennom hele historien har det vært dette som har konstituert kirken: ikke bare troen, heller ikke bare dåpen, men en dåp som skulle lede til bekjent tro og et liv i etterfølgelse av Jesus. Den tidligere MF-teologen, Edvin Larsson (1925-2009), hevdet at det lå en tydelig etterfølgelsestenkning i den urkirkelige dåpsteologi-en. Ikke overraskende skinner dåpen klarest i de områder av verden der den like gjerne kan være det første steget i retning av martyriet.

Dåpen: mer en symbolikk

Den teologiske refleksjonen på baptistisk og pentekostalt hold, går i retning av at dåpen er reell og effektiv – ikke bare symbolsk. Den engelske baptisten, Neville Clark (1927-2002), sa det så tidlig som i 1956: «Det som i Kristi verk skjedde representativt for oss, gjøres i dåpen nærværende i oss.» Dåpstekstene har et språk som bæres oppe av en betydelig dogmatisk kraft, og som viser at troens liv lever mellom dåpsgraven og den endelige oppstandelse. Også den kjente baptistiske dåpsteologen, George Beasley-Murray (1916-2000), mente dåpen måtte forstås som noe annet enn en symbolhandling. NTs dåpsteologi innebærer at vi forenes med Kristus i hans død og oppstandelse, vi befris fra synd, innlemmes i kirken og får løftet om Åndens gave.

Men, understreker Murray, det vil alltid være Ånden – og ikke vannet som sådan – som gjenføder og fornyer. Derfor kan vi aldri svekke den nære forbindelsen mellom dåpen og troen. Det er ingen dåp uten tro, og ingen tro uten dåp, like lite som sakramentene kan tenkes uten at de på en tydelig måte er evangelieformidling.

Den norske baptistteologen, Nils J. Engelsen (1914-1991), mente at bibelmaterialet omtalte frelsen både i tilknytning til dåpen, til troen, til nåden og til Åndens gjerning. Dåpen er både et *relasjonssymbol* og et *realsymbol*. Dermed er den en virkekräftig tegnhandling som er profetisk fordi den peker mot fullendelsen. Gud taler og handler gjennom tegnet – og mennesket tar imot. Symbolet rommer et jeg-du-forhold.

Det er mer enn et stykke illustrasjons-historie. Dåpen aktualiserer et skjebnefellesskap, og gjør den troende til etterfølger. Derfor er trosopplæring alltid integrert i kristen dåpsteologi.

Dåpen – et verk av Ånden

Om jeg var kirkearkitekt, ville jeg ha tegnet inn dåpsområdet med vann som kom ovenfra og rant ned i dåpsgraven og over øste dåpskandidaten. Det ville på en god måte ha forbundet tanken om at det er en nær sammenheng mellom dåpen og Ånden. I det bibelske språket er vann og Ånd sammenflettede begreper.

Dette er en tenkning som preger framstillingen til pinseteologen Amos Yong. Han avviser at dåpen skulle ha en eller annen innebygget magiskreligiøs evne, noe for øvrig alle kirker avviser. Derimot kan vi, innenfor rammen av dåpstekst-enes teologiske dybde, hevde at dåpen kan forstås som en del av gjenfødselen og frelsen som Ånden bevirker når den vekker oss til tro på Kristus. Det synes å være forutsatt i Det nye testamentet, for eks. i Peters tale på pinsedag (Apg 2,38-39; Rom 6,1-11; Kol 2,12).

Også Lima-erklæringen sier at Den hellige ånd arbeider i mennesket både før, under og etter dåpen (§ 5). Siden dåpen «reiser oss opp ved troen på Guds kraft» (Kol 2,12), er Ånden til stede i enhver dåpshandling, slik den var det da Jesus ble døpt (Mark 1,10-11), og slik den ble erfart da ånden utrustet apostlene med kraften fra det høye (Apg 2).

Dåpens teologi handler altså ikke i første rekke om vannmengde eller om hvorvidt personen er spebarn eller voksen. I dåpen er vi reist opp til et nytt liv. Slik forstått er den et verk av Ånden. Samtidig er dåpen selve identitetsmarkering for inngangen til det kristne fellesskapet.

Derfor var det naturlig for oldkirken å ha et liturgisk forbønnsledd i tilknytning til dåpen. Den nydøpte fikk forbønn og håndspåleggelse for å bli utrustet med åndelige gaver. Pinseteologer mener at kirkene burde hente dette opp som et konkret praksisledd når unge og voksne blir døpt.

KV: dåpen er starten på en livslang vekst

Også det nye studiedokumentet fra Kirkenes Verdensråd, *One Baptism: Towards Mutual Recognition*, har en økumenisk grunnposisjon. Paragraf 1 sier at dåpen er starten på en etterfølgelse som innebærer en livslang vekst i troen. Dokumentet understreker trosopplæringens rolle (katekumenatet) ikke bare etter, men helst før dåp finner sted. Den anbefaler at kirkene anvender dåpsbasseng oftere og en mer sjenerøs bruk av vann for å understreke at dåpen er en begravelse med Kristus og en påfølgende oppstandelse.

Dokumentet begrunner dåpen sakramentalt ved å henvise til Kristi verk som er tilgjengelig for oss i kraft av Den hellige ånd. Uten Ånden er sakramentene utelukkende et ritual av begrenset verdi, sier KV. Det er takket være at Ånden peker på hva de hellige handlingene viser tilbake til, som gjør at det er meningsfullt å si at en ytre tegnhandling kan være et virkningsfullt nådemiddel; ikke bare et illustrasjonsymbol. Det er fordi kirken bærer pinse'dagen i sine gener at det har vært naturlig for den å ramme inn all sakramentsforvaltning og ordinasjonspraksis med bønner om at Ånden skal gjøre handlingene til vibrerende gudsmøter.

At Gud er nær i kirkens sakramentale liv, bygger alene på at handlingene formidler evangeliet og at troen finner sitt feste i de evige ordene fra Guds munn, uavhengig av min følelsesmessige dagsform. Forkynnelsen av evangeliet har manifesterende karakter. Tegn- og symbolhandlinger som finner sted i Jesu navn, er forkynnelse.

Innsikter fra den tidligste kirke

Det er blitt sagt at det oldkirkelige dåpskatekumenatet var som et livsdrama for dem som deltok. Det handlet om radikal endring av vaner og atferd, og om trening i et helt nytt livsmønster. I stedet for å si at dåpen i seg selv gir troen, hevder patristikerne på sin side at dåp i oldkirken *forutsatte* tro. Noe annet, hevder de, mangler grunnlag i både Det nye testamentet og i klassisk felleskirkelig dåpsteologi. Det oldkirkelige skriftet *Den apostoliske tradisjonen* beskriver en oldkirkelig dåpspraksis på

denne måten:

De skal kle av seg. Døp barna først. Alle som kan svare selv, gjør det. For dem som ikke kan svare for seg selv (underforstått: fordi de er for små for det), svarer foreldrene eller en slektning. Døp deretter mennene, og så kvinnene, som skal ha håret hengende fritt og ha tatt av seg gull-smykkene de bærer. Ingen får ta med seg noe fremmed objekt ned i vannet.

Vi ser tydelig konturene av en oldkirkelig dåpsordning som – interessant nok – inkluderte både barn og voksne. Den liturgiske normalordningen var at man døpte dem som kunne svare for seg.

Om ikke, var det andre som svarte på vegne av de små. Så, etter at dåp av barn ble det normale, fra ca. 500 e.Kr., fortsatte man i hovedsak med den samme liturgien ved at det nå var foreldres og faddernes forpliktende løfte ved dåpsfonten som skulle sikre den nødvendige tilknytningen mellom dåp og tro.

At dåp av barn kunne finne sin plass i kirken uten noen videre debatt, hadde sammenheng med at den ble etterfulgt av opplæring i kristen tro og lære. Jesus har nemlig ikke bare befalt oss å døpe, men også at vi tar trosopplæringen på like stort alvor. For – som Luther sier – «er ikke troen der, da blir dåpen bare et symbol uten frukt».

Gjendåp som økumenisk dilemma

Utover på 1950-tallet begynte en del baptister, særlig i Danmark, å spørre om det er naturlig å kreve omdåp av barnedøpte. Det var et utbredt ønske om å unngå den anstøtsstein som gjendåp er i de fleste kirkelige miljøer. Samtidig ville man komme i møte de personer som ønsket seg en frikirkelig tilknytning, men som tok sin første dåp på alvor fordi den hadde åpnet veien til et kirkelig fellesskap og siden vært en støtte for troen.

Baptisten Beasley-Murray var blant dem som tidlig foreslo at personer som var spedbarnsdøpt i en annen kirke, som hadde en levende tro, men søkte medlemskap i en

baptistkirke, burde ønskes velkommen uten krav om gjendåp. Logikken var at selv om en baptist måtte mene at det er svakheter ved en annens kirkes dåpspraksis, måtte man kunne anerkjenne at en person med en annen kirkelig bakgrunn var et fullverdig medlem av Kristi kirke i verden. Dåpen i den andre kirken hadde gjort sin gjerning innenfor rammen av en legitim søsterkirke. Så til tross for at en baptist måtte mene at dåpsformen burde vært tettere på det nytestamentlige bibelmateriale, kan begge dåpsformer betraktes på som gyldig dåp. Dette innebar ikke at baptistene oppga sin egen dåpsforståelse som en primærposisjon. Men de erkjente at det både var teologiske, økumeniske og sjelesørgiske grunner for å innnta en mer fleksibel holdning, spesielt i en nasjonalkirkelig kontekst der dåp av barn har vært så dominerende gjennom generasjoner.

Den danske baptistteologen Kjell Kyrø-Rasmussen (1920-1986) nyanserte sin tilnærming til spedbarnsdåp ved å skjelne mellom dåp forstått som en ren familiær kultur- og tradisjonspraksis og dåp av barn som i hjem og menighet ble eksponert for en bevisst kristen trosopplæring. «Å avvise en dåpspraksis som i virkeligheten fører til et liv i tro, får raskt et anstrøk av legalisme», mente han.

Praksisen med *overført medlemskap* fant etter hvert sted i om lag halvparten av danske baptistmenigheter. Denne utviklingen har ikke i samme grad vært fulgt opp i Norge og Sverige. Det er likevel grunner som kan tale for at overført medlemskap kan være en farbar vei.

De viktigste argumentene er følgende:

- Vi bør være villige til å anerkjenne dåp av personer uavhengig av alder, når den er utført med vann i den treenige Guds navn.
- I stedet for å snakke om rett eller feil dåps-teologi, er det mer konstruktivt å si at det kan være både svake og sterke sider ved de ulike kirkenes dåpsformer og dåps-teologier.
- Dåp egner seg ikke som konverterings-markør, bare i den hensikt at en ønsker å bli medlem i en annen kirke.

- Man kan utvikle liturgiske ordninger ved et medlemsopptak som understreker at den troende er en Kristi etterfølger og derfor allerede har innkassert den teologiske hensikten med dåpen.
- Det er mulig å akseptere andres dåp, uten at egen praksis endres; dvs. uten å pålegge en kirke å innføre to dåpsformer.

I modellen med overført medlemskap ser en gjerne trosbekjennelsen som uttrykk for sin dåpsbekjennelse. Dermed blir forbindelsen mellom dåp og kirkesyn ivarettatt, og man blir i stand til å se at en annen kirkes dåp er en reell kirkeskapende faktor som har ført mennesker til tro.

Den anerkjente amerikanske pinseteologen, Cecil M. Robeck framholder at pinsekirker også i framtiden vil prioritere troendes dåp i både teologi og praksisform, men at andre dåpshandlinger foretatt i den treene Guds navn i andre kristne kirker bør bli anerkjent som akseptable og likeverdige alternativ, basert på så vel teologiske som historiske betraktninger. Hvis en person er blitt døpt som barn og denne dåpen har vært utgangspunktet for en videre vekst i troen, bør ikke den nye menigheten vedkommende ønske å tilknytte seg, insistere på at det foretas omdåp.

Å uttrykke en felles forståelse og en gjensidig anerkjennelse og ansvarsforpliktelse er ikke det samme som å ha et samstemt syn i alle deler. Det siste tror jeg knapt er mulig. Man kan derimot oppnå å se en indre, saklig sammenheng for hva dåp handler om i den kristne kirke i stort. Det vil være et rimelig resultat av den teologiske imøtekommenhet som økumeniske dialoger over mange tiår har greid å skape.

Det påhviler baptistiske og pentekostale kirker et særlig ansvar her, all den tid *deres* dåp allerede anerkjennes som kristen dåp av de fleste klassiske kirkesamfunnene.

Gjestfrihet som dåpsteologisk ideal

Hva kan vi da sammen si om dåpen på tvers av kirkesamfunnene? I det minste det Bibelen selv sier, for eks. i Rom 6, at vi i dåpen er forent med Kristus og oppreist til

et nytt liv i kraft av Helligånden. Det som skjer i dåpsgraven er en dyp økumenisk solidaritetshandling med alle troens barn i den verdensvide kirken.

Troen og dåpen representerer ikke mindre enn en radikal befrielse fra syndens slavebindende makt. Dette er fødsel nr to, den som kommer ovenfra, ifølge Johannes 3, i motsetning til den som kommer fra morslivet.

Siden vi som Åndens folk vet hva vi er tilgitt og hvilken dybde det er i den nåde som daglig bærer oss, kan gjestfrihet framstå som et dåpsteologisk ideal. Å ta gjestfriheten på alvor innebærer også at kirker utfordres til å finne veier som ikke stiller andres dåp i forlegenhet.

Fordi jeg i dåpen er innpodet i Kristi kropp, er jeg en integrert del av ei verdensvid kirke, uavhengig av enhver konfesjonell grenselinje.

Og fordi dåpen har en kollektiv og inklusiv dimensjon, kan vi i lys av gjestfrihetens logikk opptre økumenisk brobyggende. Som kjent er det både noe ugjenkallelig og ikke-repeterbart ved en dåp som er foretatt med vann i den treene Guds navn. At det dypest sett bare er én dåp, står i en logisk tilknytning til at det bare er én tro, én herre og én Ånd (Ef 4,4–6). I dåpen er både etniske, sosiale og kjønnsmessige skillelinjer utvisket, ifølge Paulus (Gal 3,27-28). Jeg konkluderer dermed på følgende måte:

Hele den globale kirkes enhetskarakter gjør at det i framtiden blir krevende for én kirke å opprettholde påstanden om at dåp utført i en annen, anerkjent kristen søsterkirke kan karakteriseres som ugyldig. For vi er «døpt til å være én kropp», selv om vi er mange kirker. Dette vil markere at kirken representerer Åndens enhet i gjestfrihetens hus.

Appendiks: Kan synkende dåpstall være en sunn utvikling?

Til slutt et innspill fra sidelinjen. I sin bok *Etterlyst: Bergprekenens Jesus*, påviser min tidligere MF-kollega, Oskar Skarsaune, hva som står i det kjente økumeniske Lima-

dokumentet fra 1982 *Dåp, nattverd og embete*. Her hevdes det at majoritetskirker kan stå i fare for å drive en ukritisk dåpspraksis, noe som vil kunne skjerpe motsetningene mellom dåpsformene. Deretter kommenterer Skarsaune den oldkirkelige dåpspraksis i lys av synkende dåpstall i den evangelisk-lutherske kirken i Norge. På side 272 skriver Skarsaune:

Jeg tør nesten ikke si det, men jeg ser de synkende dåpstallene som en sunn utvikling. Når Folkekirken strever med å holde tritt med undervisning av alle den døper, og i realiteten ikke har sjansen til å nå alle, tar småbarnsforeldrene selv ansvar. Nå har det sosiale trykke avtatt i en slik grad av mange føler seg frie til å la være å døpe barnet sitt.

De lar det være når de vet med seg selv at de ikke kan svare et oppriktig ja til det spørsmålet som stilles om å oppdra barnet til kristen tro og kristent liv. De føler seg ubekvemme med å avgi et løfte de ikke har noe ønske om å etterkomme. I stedet for å bekjempe dette fenomenet, synes jeg kirken skal ønske det velkommen. Hvis ikke, tar kirken verken dåpen, ikke-troende foreldre eller seg selv på alvor (sitat slutt).

Dette er ramsalte ord, som jeg regner med mange av oss har en mening om. Et annet moment i Skarsaunes kritikk er hans påstand om at kirken i stadig større grad har blitt «det ene sakramentets kirke», dåpens kirke. Vi har fått et tillegg i antall protestantiske «sola-er»: nemlig «dåpen alene». For når normalsituasjonen er at bare ca. to prosent velger å gå jevnlig til gudstjeneste – av de hele 71 prosentene av befolkningen som faktisk tilhører kirken – så kaller han det en «ekstrem-situasjon» som er ulikt svært mange andre land, ikke minst de katolske områdene i Europa og landene i Sør- og Nord-Amerika. Skarsaune mener at løsningen er å finne i en mer frimodig oppfordring om å komme til gudstjeneste. Det er nemlig en dyp sammenheng mellom dåp og nattverdfeiring: «En dåp som ikke ble etterfulgt av trofast nattverd-deltakelse, ville i oldkirken ha vakt den største forbauselse: hvorfor døpte du deg da?»

Samlet kirke-Norge krever rettssikkerhet for konvertitter

Uttalelse fra Rådsmøtet 2019

Norges Kristne Råd, samlet til råds møte i Oslo, 20.-21.mars 2019, uttrykker glede over at norske myndigheter tar på alvor tros- og livssynsfrihet i verden. Vi berømmer et modig og riktig valg om å inkludere arbeidet for tro, tanke og livssynsfrihet i landets utenrikspolitikk og i internasjonalt samarbeid. Dette er vi stolte over, og oppfordrer norske myndigheter til å fortsette med.

Samtidig vil et samlet kirke-Norge uttrykke dyp uro over manglete rettssikkerhet og dårlig behandling av konvertitter i vårt eget land.

Våre menigheter møter mennesker fra ulike verdensdeler og religioner som bestemmer seg for å forlate den religionen de tidligere tilhørte og omvende seg til annen tro. Vi møter mennesker med lovlig opphold, og mennesker som står midt i asylprosessen. Vi blir vitne til at mange menneskeliv forvandles og at mange får en ny start, et nytt liv. Kristne konvertitter har brakt stor glede, iver og fornyelse i våre menighetsfellesskap. De har fått mange nye venner, knyttet kontakter og fått lokal forankring.

Norske myndigheters behandling av konvertittsaker har vært gjenstand for politisk debatt i mange år. Norges Kristne Råds sekretariat har i tett samarbeid med andre kirkelige organisasjon-er og sivilsamfunnsorganisasjoner arbeidet med å bistå utlendingsforvaltningen. Tross dialog og samtaler, opplever vi fortsatt at norske myndigheter svikter i å gi konvertitter en rettferdig og rettssikker saksbehandling. Asylsøkende konvertitter blir ofte ikke trodd. Utlendingsmyndighetene må vektlegge vurderinger fra pastorer/prester og ledere i våre menigheter som over tid har fulgt asylsøkerne og vært vitne til deres tros-

vandring. Vi ser behov for økt kompetanse om religion og konvertering hos utlendingsmyndighetene. Mange asylsøkende konvertitter som sendes ut av landet møtes med valget mellom forfølgelse og å skjule sin tro, noe som strider mot våre juridiske og moralske forpliktelser. Mange overlates til forfølgelse fra familien, lokalsamfunnet, religiøse og politiske aktører i opprinnelseslandet. Dette er alvorlig.

Vi derfor ber norske myndigheter om å sørge for

- at ingen konvertitter returneres med risiko for forfølgelse.

- at følgende tiltak iverksettes i oppfølgingen av Nydalen-plattformen fra 2013 og Granavolden-plattformen fra 2019.

- Trosidentitet tas på alvor og i konvertittsaker må man bruke samme metode for risikovurdering og troverdighetsvurdering som i LHBT-saker.
- Det må gjøres endringer i forvaltningspraksis slik at i konvertittsaker hvor anførselene om konvertering ikke er behandlet av UDI sendes tilbake til førsteinstans (UDI), for å sikre en to-instansbehandling av de nye anførselene.
- I nemdmøter med personlig fremmøte så skal forvaltningen sørge for at saken blir tilstrekkelig opplyst og oppfordre til at menighetsledere som har fulgt klageren og har egnet faglig kompetanse eller pastorer/prester blir innkalt som vitner i møtet.

Kirkens ansvar for barns rettigheter

Uttalelse fra Rådsmøtet 2019

Kjære menighet,

Kirkene i Norge har vært samlet på Rådsmøtet i Norges Kristne Råd, og vi ønsker å rette en utfordring til dere angående kirkens ansvar for barns rettigheter.

Kirkenes Verdensråd har hatt en omfattende prosess på temaet, der barn fra hele verden, teologer, UNICEF og andre samarbeidspartnere som jobber med barn ble involvert. Sammen kom de frem til tre hovedsatsningssområder: Barns sikkerhet, barns medvirkning og vern om skaperverket. Rådsmøtet ønsker at menigheter og forsamlinger i Norge også fokuserer på dette.

Vi ønsker å styrke barn og unges medvirkning i menighetene. Beslutninger som er preget av barn og unges perspektiver er mer relevante, mer effektive og mer bærekraftige. Ved å medvirke kan barn lære og vokse inn i menighetene og fellesskapene de tilhører.

Når kristne menigheter kjemper for å sikre barns fremtid og for å bevare hele rikdommen i skaperverket, husker vi hvilken overflod Gud har gitt til alt det levende ved verdens begynnelse. La oss gjenbygge barns møte med mangfoldet i naturen, så de kan få tilgang til den, nyte den og ta del i bevaringen av den.

Alt kristne gjør for å løfte frem, støtte og involvere barn faller i grus hvis vi ikke beskytter barn fra urett og mishandling både i og utenfor våre menigheter og fellesskap. Vi ønsker å fortsette det systematiske arbeidet for å skape trygge rom og fellesskap for barn i kirken og i samfunnet.

Dokumentet «Kirkens ansvar for barns rettigheter» formulerer konkrete handlinger og strategier som enhver menighet kan gjennomføre som svar på alvorlige utfordringer som påvirker barns liv. Rådsmøtet oppfordrer alle menigheter til å diskutere fokusområdene innenfor sine besluttede råd og organer - sammen med barn og unge - og gjøre dem til sine egne, slik at de kan spres og settes ut i livet.

Norges Kristne Råd vil legge til rette for at menigheter kan lære av hverandres arbeid innenfor fokusområdene.

Høringsvar til ny integreringslov

Skrevet av Lemma Desta, prosjektleder, Flerkulturelt kirkelig nettverk og Erhard Hermansen, generalsekretær

Flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges Kristne Råd takker Kunnskapsdepartementet for invitasjonen til å avgi høring i «lov om integrering» (integreringsloven) og forslag til endringer i «lov om norsk statsborgerskap» (statsborgerskapsloven) og vil med dette oversende vårt høringsvar.

Kirkenes engasjement for fremmede og flyktninger

Kirkene i Norge har lang tradisjon for å engasjere seg for fremmede og flyktninger. Flerkulturelt kirkelig nettverk (FKN) i Norges Kristne Råd (NKR) er et forum for kirkene og kirkelige organisasjoner for samarbeid, utveksle ideer, og dele erfaringer i flyktning og integreringsarbeid. Visjonen for arbeidet er å bidra til et mer inkluderende fellesskap i kirkene og i samfunnet både lokalt og nasjonalt. FKN arbeider med tre fokusområder: Felleskirkelig engasjement i norsk migrasjonspolitikk, integrering og inkluderingsarbeid i kirkene og organisasjoner, og bistå migrantmenigheter.

Kirkenes engasjement, i samfunnet generelt, og for de fremmede og flyktninger inspireres av de sentrale bibelfortellingene som omhandler mennesker på vandring mot og i fremmed land, på flukt på grunn av krig, forfølgelse, sult og undertrykkelse. Det hele startet med en liten familie på flukt, far og mor med en liten gutt i armene, som reiser fra forfølgelse i hjemlandet til et fremmed land. Dette var en av Jesu første erfaringer i livet da Maria og Josef tok ham med til Egypt, på flukt bort fra Herodes. Vår kristne tro og etikk påkaller oss å elske og vise barmhjertighet overfor alle mennesker, å elske de fremmede og ta imot flyktninger, og å med-lide med dem som lider. Vår tro påkaller oss å bry oss om mennesker, å adlyde og respekter samfunnsstrukturer, og arbeide for rettferdighet for alle uten å gjøre

forskjell mellom folk. Våre organisasjoner møter gjennom sine lokale nettverk og kontakter asylsøkere, flyktninger, papirløse innvandrere, arbeidsinnvandrere, tilreisende Rom, EØS borgere og innflyttere fra våre nordiske nabolandene. Vi er stolte over velferdssamfunnet vårt, våre arbeidsplasser, skoler og helsevesenet, lag og foreninger, som tar godt imot mennesker fra alle verdenshjørner. Mange sosiale og diakonale tjenester, engasjerte frivillige, og menigheter møter den enkelte fortvilte og veiledningstrengende innvandrere og yter bistand og hjelp. Det er ut fra de innsamlede erfaringer gjennom mangeårig engasjement at vi kommer med noen prinsipielle innspill til forslagene til integreringsloven.

Generelle merknader:

Samfunn i endring

SSB skriver i sin årlige samfunnsbeskrivende rapport «Norges befolkning har økt med vel 2 millioner siden 1950 og teller nå 5,3 millioner innbyggere. Ved inngangen til 2019 var det 944 000 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge, noe som utgjorde 18 % av hele befolkningen. 765 000 av disse var innvandrere som var født i utlandet, mens 179 000 var norskfødte med innvandrerforeldre» (SSB). Dette er Norge i 2019. Statistikken viser også at de fleste har kommet til Norge som arbeidsinnvandrere, men en god del som flyktninger, asylsøkere og deres familier. Uansett årsak anser vi endringer i den demografisk sammensetningen av samfunnet som en naturlig utvikling, samtidig som det byr på utfordringer og muligheter.

Integreringspolitikken

Vi er glad for en vellykket integreringspolitikk i landet vårt sett i sammenheng med land vi sammenlikner oss med. Integreringspolitikken har vært et prioritert politisk

område uansett regjeringssammensetting. Ambisjonen for integreringspolitikken har vært å få innvandrere og flyktninger raskt i inntektsgivende arbeid kombinert med raskere bosetting i norske kommuner, opplæring i norsk språk og samfunnskunnskap. Vi er spesielt glade over at politikerne våre har sett at integrering omfatter mer enn språk, arbeid og bosetting. I denne sammenheng var ideen om hverdagsintegrering, introdusert av statsminister Erna Solberg ved sin nyttårstale 1. januar 2016, usedvanlig treffende og retningsgivende for arbeidet på feltet.

Utfordringene

På den andre siden er vi klar over at samfunnet vårt har mange utfordringer på integreringsfeltet. Utover de enkelte hjelpetrenende innvandrere som våre organisasjoner møter og betjener, vet vi om de strukturelle utfordringer befolkningen med innvandrerbakgrunn har i møte med samfunnet vårt og ansvaret velferdsstaten bærer når det kommer til å gjøre enhver av oss best mulig i stand til å møte dagens sammensatte samfunn.

Flere innvandrere lever med vedvarende lavinntekt, er overrepresentert blant sosialhjelp mottakerne, og flertallet jobber deltid. Vi vet også at det skjer klassereise med norskfødte barn av innvandrere. Rasisme, fremmedfrykt, islamfrykt, jødehat og økende trussel fra høyreekstreme miljøer i samfunnet og negativ sosial kontroll i barn oppdragelse er blant de sosiale utfordringene vi står ovenfor.

Louforslaget

Vi berømmer regjeringen for initiativet når det gjelder å samle ulike lovverk til en ny og samlet integreringslov. Vi erkjenner at intensjonen bak lovforslaget er å få bedre resultater fra integreringspolitikken i form av at flere innvandrere blir bedre kvalifiserte til vedvarende deltakelse i norske arbeidsliv og oppnå økonomisk selvstendighet.

Vi støtter følgende tilnærmingene i forslag

- Fokus på tidligstart (§1, §3)
- Desentraliseringen av integreringsarbeidet til kommuner og fylkeskommuner

inkludert tilsyn.

- Fokus på kompetansekartlegging, karriereveiledning, individuelt tilpasset og målrettet planlegging, og ikke minst fleksibilitet.
- Forsvarlighetskrav og kvalitet på tilbudet kommunene tilbyr
- Kompetanse krav til lærere i undervisningen

Vi er derimot kritiske til

- Lovforslagets smale fokus på deltakelse i arbeidsliv og inntekt uten å adressere integreringen generelt med fokus på hindringer for deltakelse i hverdagsintegreringen
- Lovforslag som angår begrenset antall mennesker i stedet for bredden av behovet på feltet
- Vi er særlig kritiske til å heve kravet om språkkompetanse til et høyere nivå for å kvalifisere seg til statsborgerskap.

Vi er også kritiske til lovforslagets manglende fokus på mangfold og inkludering og særlig bekymret over integrerings og samfunnsbegrepet i lovforslaget. Lovforslaget har ikke en tydelig definisjon om hva integrering er og hva som forventes av den som skal integrere seg. I lovforslaget finnes det noen antydninger som kobler integrering til norske verdier, norsk språkkrav og plikter som gjør at det skinner igjen en holdning om at de 'andre' (flyktninger, innvandrere etc) må bli som 'oss' for å bli akseptert – og for å kunne ha noe håp om å bli norske statsborgere. Vi mener det burde være selvsagt at alle utfordres til å integrere seg i et samfunn i endring – ikke bare stille kravet til noen få. Integrering som et begrep som inkluderer og utfordrer alle i arbeidsliv og samfunnsnivå kan være positivt, men integrering brukt som et begrep til å skille mellom 'oss og dem' er polariserende og virker mot hensikten til et inkluderende mangfoldig samfunn vi er blitt av.

Til deler av lovforslaget der det bes om innspill/synspunkter

Kompetansekartlegging i mottak

Vi ser fokuset på kompetanse positivt og som viktig og riktig. Vi stiller oss likevel spørrende til om kommunene har de

nødvendige ressurser og erfaringer til å kartlegge utlendingenes kompetanse som krever mye kunnskap om andre lands forhold, inkluderte korrespondanser og evaluering av dokumenter og bevis. Vi viser til dagens ordning for godkjenning av utenlandsk kompetanse (NOKUT) som har mange utfordringer, deriblant at den er byråkratisk og tidskrevende, den er begrenset til høyere utdanning og dekker ikke behovet for den store delen av innvandrerbefolkningen uten høyere utdanning, men med livs- og arbeidserfaring fra før. Vi mener kartleggingen utfra det tekniske og administrative hensynet best ivaretas med egnede institusjoner; eksisterende eller nye.

Vi etterlyser kartleggingen av kommunenes egen kompetanse, strukturer, og virksomheter i forhold til å oppfylle statlig overførte oppgaver i innvandrere arbeid. Vi vet at norske kommuner har opparbeidet kompetanse og erfaringer, men vi er usikre på om det har blitt en systematisk analyse som identifiserer hva kommunene har og ikke har. I denne sammenhengen forventer vi at lovforslaget konsulterer andre lovverk som omhandler om kommunens oppgaver.

Kommunens mulighet til å tilby introduksjonsprogram

Vi støtter departementets forslag om aldersjusteringer, og særlig om å heve den øvre aldersgrensa fra 55 år til 67 år. Selv om fastsettingen av øvre aldersgrense på 67 år er i henhold til arbeidsmarkedsdeltakelsen, mener vi tilbudet for deltakelse på introduksjonsprogram bør være åpent så lenge det er etterspørsel. Utfra utlendingens liv og engasjement i samfunnet og andre rettigheters hensyn vil det være gunstig at loven byr på muligheten til å lære seg norsk og samfunnskunnskap uansett alder.

Vi mener også det er i kommunenes og utlendingenes interesse at tilbudet åpner for andre grupper som kan nyttiggjøre seg av programmet. Vi mener lokalt næringsliv, frivillighet, kulturliv, og forvaltningen ville være tjent med at flere får norsk språk og samfunnskunnskap. Når det gjelder finansiering av tilbudet bør det tenkes alternativ til enn at alt overlates til kommunen. Her

kunne det være mulighet for å koble lokalt næringsliv som arbeidsgiver.

Frist for oppstart av programmet

Selv om vi hilser forslaget med større fokus og tilrettelegging for behovsbasert, differensiert og individuell planlegging og oppfølging som loven legger opp til velkommen, er vi kritiske til integreringskontrakt som verktøy. Vi mener lovforslaget ikke drøfter hva en slik kontrakt innebærer fra begge sider: staten/kommunen/samfunnet og utlendingen. Forslaget inviterer til mange problemstillinger knyttet til spørsmålet om hvor godt utlendingen kjenner samfunnskontekst og mulighetene for å inngå en kontrakt om veivalg med målsettinger som har stor betydning for livet etterpå.

Her burde det vært en konsekvensutredning før forslaget om en forpliktende kontrakt legges fram. Vi mener det påfører mer byrde på utlendingen og unødvendig innblanding og styring av myndigheter i individets veivalg og beslutninger. Her etterlyser vi også at lovforslaget burde konsultert andre lovverk og ikke minst grunnloven.

Krav om at kommunens tilbud skal være forsvarlig

Vi støtter departementets forslag om å innføre kvalitetskrav når det gjelder kommunens tilbud og Fylkesmannens tilsyn, som var ettertrengt. Vi tror forsvarlighetskravet og standarden bringer nødvendige innskjerpinger og økt måloppnåelse. Vi regner med at kvalitetskravet ikke bare gjelder kommunen men også alle andre aktører som påta seg oppgaver etter loven. Vi etterlyser en tydeligere og sterkere lovforankring for frivillige og ideelle organisasjoners komplementerende bidrag som ressurs både frivillig og på oppdrag. Våre erfaringer viser at vi gjennom ideelle eller frivillig sektors bidrag i større grad lykkes i integreringsarbeidet. Vi når målgrupper med spesielle behov både gjennom lavterskel- og tilpassede tilbud og formalisert opplæring.

Fritak fra opplæring i norsk og samfunnskunnskap og prøver

Vi forstår at intensjonen med lovverkets forslag om skjerpet krav er «å sikre at

norske borgere har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å kunne delta fullt ut i arbeids- og samfunnsniv og forhindre utenforskap. Det er viktig for Norges økonomiske bærekraft, men også for å sikre et samfunn med tillit, samhold, små forskjeller og muligheter for alle.» Side 151

Vi er likevel skeptiske til skjerpet krav om å nå målsettingen og intensjonen lovverket forutsetter. Vi mener krav virker mot sin hensikt på grunnlag av at den utestenger og rammer de som trenger tryggheten og tilhørigheten mest. Vi mener ikke nullkrav, men vi argumenterer for tilrettelegging etter behovet som istandsetter de fleste. Vi foreslår at analfabeter gis tilstrekkelig med tid for alfabetisering på egne språk før de introduseres til det norske språk. Her kan det også være andre behov som lærevansker og liknende som kompliserer dette enda mer. I lys av andre lovverk og praksis i samfunnet (tilrettelegging som PPT, spesielle helsetjeneste, psykisk helse) bør dette kartlegges og ivaretas grundigere enn ved skyhøye krav.

Opplæring og prøve i samfunnskunnskap

Her mener vi departementet har mange gode forslag fra de ulike studier og rapporter som skisseres i lovforslaget (side 36-37). Vi verdsetter tanken om å gi god samfunnskunnskap inkludert kurs i foreldreveiledning og livsmestring. Vi ser behovet for reform i nåværende kursopplegg for samfunnskunnskap, der innvandreres kulturkompetanse tas i bruk i større grad og at kurset gjenspeiler de dilemmaer i møte med ulike samfunnsformer. Her har vi en mulighet til å adressere norsk barnevern og barneoppdragelses i lys av et nytt og sammensatt samfunn. Vi støtter forslag om å videreføre kurs i samfunnskunnskap med forventninger om at innhold og tilnærmingene forbedres.

To tiltak som forslag

Analfabetinnvandrere bør gis undervisning på sitt morsmål første før norskspråk introduseres eventuelt. Dette har fagmiljøet internasjonalt enige om. Det opprettes en fadderordning som skal bidra til et inkluderende samfunn, kultur-utveksling og

inkludering i det uformelle hverdagslivet. Vi mener integrering er gjensidig og en toveis prosess.

Auslutning

Vi støtter forslaget om en samlet og ny lov om integrering med målsettinger av deltakelse i arbeidslivet og selvforsørgelse. Vi savner likevel bredere tilnærming: bredere forståelse av målgruppen og bredere forståelse av deltakelse, ikke bare deltakelse i arbeidsliv, men deltakelse i organisasjons og samfunnslivet generelt som en viktig forutsetning for hverdagsintegreringen og vei inn i arbeidsmarkedet. Vi mener formålet med en ny integreringslov bør være å adressere deltakelse og aktivisering på ulike arenaer: arbeid, organisasjon, frivillighet, og lokalsamfunn.

Videre mener vi loven ikke er retter nødvendig oppmerksomhet mot innvandreres medbrakte kultur og språkkompetanse, evner og arbeidserfaringer som beriker samfunnet. Vi savner fokus på mangfold dersom integrering skal være en to-veis prosess. I lovforslaget anses innvandrere som passive mottakere av hjelp og bistand, det er umyndiggjørende. Det er skrikenende behov for forenklingen av det byråkratiske og politiske forhindringer i forbindelse med bruken av medbrakte kompetanse.

Vi ser at forslaget har en overvekt på integrerings flyktninger og asylsøkere, men vi har mange andre innvandreregrupper (nordiske borgere, EØS borgere, og arbeidsinnvandrere) i samfunnet som bør istandsettes i større grad slik at vi kan dra nytte av det menneskelige ressurser i samfunnet.

Sivilsamfunnsorganisasjoner spiller en nøkkelrolle i integreringen av innvandrere i samfunnet. Deres kompetanse, nettverk og kontakt er en nyttig ressurs i språk og samfunnskunnskapsopplæringen. Det bør gis lovforankring for sivilsamfunnsbidraget slik at kommunene tar i bruk lokale frivillige organisasjoner og deres kompetanse i større grad. Hensynet til velferdssamfunnet med folketrygd som omfatter alle beboere i dette landet tilsier at det er på samfunnets interesse å istandsette og integrere flest mulig.

NTSF søker gode svar angående bioteknologi

Skrevet av Tor Tjeransen, Syvendedags Adventistkirken og medlem av Norsk teologisk samtaleforum (NTSF)

Hvilke verdier og etiske ressurser kan veilede oss i møte med problemstillinger som reises i bruken av moderne bioteknologi? Det er spørsmålet medlemmer av Norsk teologisk samtaleforum (NTSF) søker å klarlegge.

Etikk, teologi og bioteknologi

NTSF har i et års tid arbeidet med etiske og teologiske spørsmål knyttet til bioteknologi. Stadig nye teknologiske muligheter krever fornyet etisk refleksjon rundt krevende spørsmål. Hensikten med arbeidet er å lage en veileder som kan være til hjelp for både kirkeledere, forskere, politikere og det generelle publikum når man skal formulere holdninger til og rammer for bruk av nye teknologier.

Nye oppdagelser og nye teknikker innenfor bioteknologien stiller oss overfor mange nye muligheter. Mange av disse vil innebære framskritt for diagnostisering og behandling av forskjellige sykdommer. Men bruken av ny teknologi stiller oss også overfor en rekke etiske dilemma.

Ved samtaleforumets møte 4. september drøftet man blant annet det bibelske materialet som er relevant for den etiske tenkningen rundt de vanskelige dilemmaene som kan oppstå ved bruk av ny bioteknologi. Miriam Kjellgren, Frelsesarmeens representant i NTSF, hadde forberedt et notat der hun listet aktuelle bibeltekster, og gjennom velformulerte spørsmålsstillinger inviterte hun forumets medlemmer til dypere refleksjon rundt den etiske betydningen av bibeltekstene i lys av moderne bioteknologi.

Kjellgren tok blant annet tak i en tendens til å søke det lytefrie i det moderne samfunnet. Hun nevnte Jakobs kamp med Gud, og hvordan han haltet fra møtet (1 Mos 33,24-

32). «Tenker vi at et godt og velsignet liv burde være fritt fra utfordringer,» spurte Kjellgren.

Professor Arnstein Finset, som i mange år har undervist på Medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo, presenterte et notat om når menneskelivet begynner og etiske konsekvenser av dette. Finset viste til at det finnes «en sterk tradisjon helt tilbake til Det gamle testamente for at også det ufødte liv har verdi. Spørsmålet er om det ufødte liv har en like sterk rett til vern som det fødte liv.»

Mennesket 2.0

Generalsekretæren i Menneskeverd, Morten Dahle Stærk, ga NTSF en presentasjon om transhumanisme. Dette er ideen om at man bør forbedre mennesket ved hjelp av moderne teknologi til å bli det noen kaller for mennesket versjon 2.0. Han problematiserte grensen mellom terapi og forbedring og mente at vi vil komme til å møte mange etiske utfordringer på dette området. Dahle Stærk nevnte at professor Francis Fukuyama ved Stanford University i USA har kalt transhumanisme for verdens farligste ide. Poenget er at man ikke kan vite hva konsekvensene blir ved å endre mennesket, før endringen er gjort.

Ved forumets møte i mai var Dag Hareide invitert til å forelese. Hareide er kjent fra sin iherdige innsats for naturvern. Nå var han bedt om å snakke om de utfordringene han ser ny teknologi stiller oss overfor.

Hareide nevnte flere teknologiske nyvinninger som hver for seg og samlet krever solid etisk tenkning fra et bibelsk perspektiv. CRISPR-metoden innenfor genteknologien, en metode som gjør det mulig å redigere arveegenskaper for framtidige generasjoner.

Stamcelleteknologi som kan gjøre eggdonasjon og sæddonasjon uaktuelt i framtiden fordi man kan lage kjønnseller fra eget vev. Kloning er en annen teknologisk mulighet som kan få konsekvenser for mennesker. Datakobling som gjør det mulig å styre en maskin kun ved hjelp av tankekraft. Virtuell virkelighet og utvidet virkelighet. Politiet i Kina bruker spesialbriller som kommuniserer med datamaskiner og hjelper med ansiktsgjenkjenning i sanntid.

– Mange snakker om etikk uten å se på hvem som driver utviklingen fram, sa Hareide og minnet om at utviklingen i dag drives fram av forsvarsindustrien og de store datateknologibedriftene.

Kunstig intelligens

Som overbygning over alle teknologiske nyvinninger kommer kunstig intelligens (artificial intelligence). Dette avhenger av store mengder data som mates inn i datamaskiner. – Problemet er at vi ikke riktig vet hvilke faktorer som avgjør de beslutningene som tas, sa Hareide og nevnte et eksempel på hvordan man skulle skille mellom hunderasen husky og ulv. Det viste seg at bildene av ulv ofte var i natur med snø og røff natur. Hvis dyret på bildet befant seg i et slikt miljø, ble resultatet at det ble identifisert som ulv.

– Blir det bedre av de teknologiske framskrittene, spurte Hareide retorisk. Det kan jeg ikke svare sikkert på. Men jeg kan se bakover i historien, og der ser vi at mye er blitt bedre takket være teknologien. Men ulikhetene har blitt større. Derfor vil jeg være en varsler på områder der vi må være på vakt, sa han.

Hareide minnet om at vi ikke er ofre for den teknologiske utviklingen. All teknologi styres av en lang rekke menneskelige valg. – Det er mange teknologiske muligheter som har blitt stoppet fordi vitenskapsfolk ser at det vil være galt, sa Hareide.

De viktigste organene å kikke i kortene er det amerikanske forsvaret og de fem store teknologiselskapene i Silicon Valley, men

disse selskapene er ekstremt hemmelighetsfulle. – De skal vite alt om oss, men vi får ikke vite noe om dem, sa Hareide.

Hareides forelesning var et av en serie innlegg i Norsk teologisk samtaleforum for å sette fokus på ulike sider ved teknologien der etisk tenkning i lys av Bibelen er viktig. Arbeidet har fått tittelen: «Hva er da et menneske? – Kristen teologi og etikk i møte med bioteknologi.» Arbeidet med dette har pågått et års tid, og i tillegg til samtaleforumets faste representanter fra kirkesamfunnene, har det blitt styrket med personer som har spisskompetanse på noen av de nye teknologiene. Arbeidet skal resultere i en veileder som kan stimulere og informere tenkningen som skal gi grunnlag for beslutninger om nye teknologier.

Norsk teologisk samtaleforum (NTSF) er et forum organisert av Norges Kristne Råd. De enkelte kirkesamfunnene velger selv sine representanter til forumet. Forumets medlemmer er representative for de kirkesamfunnene de representerer, men har ikke myndighet til å forplikte sine respektive kirkesamfunn.

Tallene som forandrer verden

Innlegg av Erhard Hermansen, på trykk i Dagen 21.oktober 2019

Forrige uke lærte vi at 27% av norske barn er overvektige. Men visste du at verdens mest solgte bok (Bibelen) også er verdens mest stjålne? Eller at nordmenn spiser 4 Grandiosaer hver årlig?

I går var det verdens statistikkdag, og vi kan undres hvorfor FN har valgt å sette av en av årets dager til å fokusere på statistikk. Er ikke det litt tørt og kjedelig? Men når statistikk brukes riktig, kan det være et kraftfullt verktøy for å gi oss den kunnskapen vi trenger for å finne gode løsninger i samfunnet. Vi kan måle framgang – og tilbakegang. Vi kan se hva som lykkes, og hvilke utfordringer vi har i tiden framover.

Samtidig kan statistikk misbrukes, og validitet og reliabiliteten i funnene kan ofte diskuteres. Var det mange nok respondenter? Er spørsmålet stilt på riktig måte? Kan dette generaliseres? Til tross for alt dette er det likevel noe statistikk som taler tydeligere enn annet. Noen tall er mer enn bare trender. Noen tall roper så høyt og tydelig at vi ikke kan overse, eller bortforklare.

Over 40 millioner mennesker lever som slaver i dag. Én av 200 mennesker behandles som slaver. Og global gjennomsnittspris for å kjøpe et menneske i 2019 er anslått til 90 dollar, mens prisen for en slave i Sørstatene i USA i 1850 lå på det som i dag ville tilsvare 40 000 dollar.

Moderne slaveri er en vår tids største utfordringer. Hvordan kan vi leve med at mennesker rundt oss ikke får oppfylt sine rettigheter og behandles på slike brutale måter? Og at det skjer i vårt eget nabolag? Senest forrige uke avslørte KPMG at bygningsarbeidere ved det nye Nasjonal-museet arbeidet for 25,6 kr i timen.

Heldigvis kan statistikken vise vei også her. Forbrukerrapporter viser at stadig flere forbrukere blir bevisste sin makt, og at stadig flere vil styre unna bedrifter som ikke har rent mel i posen. Norges Kristne Råd har i flere år engasjert kirker, menigheter og grupper til å sette søkelys på moderne slaveri i løpet av en global uke på høsten. Vi ser også antallet arrangementer stige for hvert år, og at engasjementet for moderne slaveri øker raskt. Et eksempel på det er Rettferdskonferansen, der en rekke kirker og kirkelige organisasjoner samarbeider om å belyse (u)rettferdighet – og der moderne slaveri står høyt på agendaen.

Vi kan ikke stå stille når 40 millioner mennesker trenger at vi reagerer. Det kan ikke du heller.

Hvor ender menneskeverdet?

Innlegg av Erhard Hermansen, på verdidebatt

«Det virker som om den menneskelige verdigheten ender der Europas yttergrenser begynner. De døde er et resultat av Europas lukkede dører» – Eritreisk bestefar.

For fire år siden opplevde vi en strøm av flyktninger til Europa – og til Norge. Og de gode initiativene sto i kø; matutdeling, klesinnsamling, dugnad, kollekt og bønn om politisk vilje. Frivillige organisasjoner vokste, nye dukket opp. Kirkene startet møteplasser, språkopplæring og leksehjelp. Vi erfarte hvordan det kunne være å brette opp ermene og stå sammen i Norges største dugnad.

Fire år senere kan man undre – hva skjedde så? Hvor er engasjementet blitt av? Hvor har flyktningene blitt av? Er flyktningekrisen over? Tvert imot, det er flere flyktninger enn noen sinne. I 2015 var det 59,5 millioner flyktninger, mens det i 2018 var hele 68,5 millioner mennesker på flukt. Tallene viser at katastrofen øker, selv om vi ikke får inntrykk av det via norske medier. Mye av grunnen til manglende oppmerksomhet er Europas stengte grenser.

15.mai ble 65 flyktninger reddet i Middelhavet av Sea-Watch, en av de siste NGO'ene som fortsatt driver redningsarbeid i Middelhavet. Italienske myndigheter har stengt sine havner, og nekter å ta imot flere flyktninger da landet ikke har ressurser til å gi asyl til alle som har kommet. For å unngå at disse flyktningene ble drivende i Middelhavet, gikk Føderasjonen av protestantiske kirker i Italia (FCEI) inn med en lovnad om å ta hånd om flyktningene dersom de bare fikk komme i land. De ville sammen med andre europeiske kirker finne måter å ta imot flyktningene på – og samtidig legge press på andre europeiske land til å finne løsninger for å hjelpe Italia med den voldsomme

mengden flyktninger de har fått. De 65 flyktningene befinner seg nå som midlertidig internerte i leire på Lampedusa, i et krevende juridisk limbo.

Kirkene i Norge har gjennom Norges Kristne Råd engasjert seg for flyktninger i mange år. En del av dette engasjementet handler om å minne samfunnet og myndighetene på at Norge må ta sin del av ansvaret. Derfor har Norges Kristne Råd videreformidlet denne bekymringen fra FCEI, og bedt norske myndigheter om handling.

For kristne er det ikke tilstrekkelig å forkynne vår kjærlighet til Kristus. Troen kan kun være autentisk om den også uttrykkes i nestekjærlige handlinger. Vi er alle en del av Kristi ene legeme, et legeme som ikke er delt. Dietrich Bonhoeffer uttrykker dette når han sier: «Det er bare gjennom Jesus Kristus vi kan være hverandres brødre og søstre... gjennom Kristus er vår felles tilhørighet både reell, integrert og evigvarende». Dersom vi alle er ett legeme er vi også bundet til en gjensidig solidaritet som både definerer oss og stiller krav til oss.

20.juni markeres Verdens flyktningdag over hele verden og med årets minnesmarkeringer settes det søkelys på behovet for lovlige og trygge reiser til Europa - i stedet for politisk ansvarsfraskrivelse. Skal vi ta på alvor at vi alle er et legeme, så må det vises ikke bare i bønn, neste-kjærlighet og solidaritet – men også i politiske beslutninger. Europeiske land må i samarbeid finne gode politiske løsninger, og ikke la mennesker dø ved vår dørstokk. La oss vise den eritreiske bestefaren at den menneskelige verdighet ikke ender der Europas yttergrenser begynner.

Når rett blir urett

Kronikk i forbindelse med Rettferdskonferansen, på trykk i Dagen 7. november 2019.

Arne Viste ble dømt til ett års betinget fengsel for å ha ansatt ureturnerbare asylsøkere uten lovlig opphold i Norge i bemannings-selskapet Plog. Viste har anket dommen, og understreker at hans motivasjon fra dag én har vært å bidra til en rettslig avklaring av hvorvidt denne gruppen har rett til arbeid.

Geir Toskedal, arbeids- og sosialpolitisk talsmann i KrF har uttalt «KrF mener at alle er tjent med at folk kan brødfø seg selv og sin familie. Det er bra for enkeltmennesker og det er bra for samfunnet. KrF mener vi må gjeninnføre arbeidstillatelse for lenge-værende asylsøkere som har fått endelig avslag, men som ikke kan returneres til hjemlandet».

Uretturnerbare asylsøkere lever sine liv nederst på samfunnets rangstige, uten rett til arbeid, skolegang, og svært begrenset tilgang til helsetjenester eller økonomiske velferdsytelser. Dommen mot Arne Viste har på nytt vist oss hvordan vi trenger et regelverk som sikrer ureturnerbare asylsøkere mulighet til å ta ordinært og lovlig arbeid. Vi kan ikke skjønne noe annet enn at det vil være det beste for både de ureturnerbare selv og for samfunnet at arbeidsføre mennesker får muligheten til å skaffe seg inntekter til livsopphold under lovlige og ordnede forhold. Dette vil redusere faren for at de dras inn i svart arbeid og moderne slaveri. Og vil vi være en nasjon hvor personer vi anerkjenner må oppholde seg lenge i landet ikke får lov til å jobbe og betale skatt? Mange av oss vil ikke det.

Den uredde, praktiske og strategiske måten Arne Viste har fremmet rettighetene til noen av de aller mest utsatte i samfunnet vårt, har berørt og inspirert mange mennesker, inkludert oss. Selv er Viste krystallklar på at

han ser arbeidet hans med Plog som et kall fra Gud –ikke primært for å hjelpe enkeltmennesker, selv om han også gjør det –men for å kjempe mot et system som holder mennesker nede og som han anser som dypt urettferdig. Som så mange andre som kjemper for menneskerettighetene rundt om i verden, er Viste villig til å la kampen for undertrykte rettigheter gå foran egne interesser, og er villig til å risikere fengselsstraff for denne saken. Det er dypt inspirerende. Denne saken handler likevel ikke om Viste, men om de mange som daglig tar staffen for et urettferdig og nedverdiggende system.

Grunnloven

Grunnlovens §110 sier at «De statlige styresmaktene skal legge til rette for at hvert arbeidsført menneske kan leve av arbeidet sitt eller næringsvirksomheten sin. Den som ikke selv kan forsørge seg, har rett til stønad fra det offentlige». Grunnlovparagrafen handler altså om en individuell rett til ikke å bli hindret i å brødfø seg og sin familie. Denne retten til ikke å bli hindret, utløser ikke noen rett til å kreve seg tilvist arbeid fra det offentlige.

Det absurde ved dagens praktisering regelverk og som dommen mot Arne Viste understreker, er at de ureturnerbare får lov til å oppholde seg i Norge, men ikke lov til å ta lovlig arbeid for å betale for mat og bolig, og dermed lett ender opp i svart arbeid.

Uretturnerbare asylsøkere som lever i fastlåste situasjoner, uten rett til grunnleggende helse- og velferdstjenester eller muligheten til å forsørge seg selv, er en uholdbar tilværelse for den enkelte, og er uheldig i et samfunnsperspektiv. Uretturnerbare asylsøkere opplever ofte å være i en negativ sirkel der situasjonen stadig blir mer

fastlåst, samtidig som risikoen for utnyttning øker.

Selv om dommen ikke er overraskende er det likevel skuffende at den ikke i større grad begrunner hvorfor grunnloven ikke er relevant i denne sammenheng. Det er en dom som ikke gir noe positivt til den gruppen mennesker det dypest sett handler om. Grunnloven forplikter staten å legge til rette for ethvert arbeidsdyktig menneske. Hvor finner staten rommet for å nekte noen tilgang til jobb i Norge?

I denne saken bør Norge se til Sverige. Myndighetene må la asylsøkere med endelig avslag, men som ikke kan sendes tilbake få en sjanse til å få søke arbeidstillatelse. Våre politikere må sikre et regelverk som gir ureturnerbare asylsøkere tilgang til ordinært og lovlig arbeid.

Menneskeverd, rettigheter og kristen nestekjærighet

Sett fra kirkens side handler det Arne Viste gjør om kristen nestekjærighet. Det handler om å stå opp for mennesker og deres grunnleggende rettigheter. Det handler om å gi mennesker muligheter til å bruke sine evner og krefter under ordnede forhold, til beste for seg selv og storsamfunnet. Jesus jobbet alltid for de svakeste i samfunnet – uavhengig av hva som var ansett som sosialt akseptabelt Han var radikal og utfordret myndighetene der han mente de tok feil. Nå er det vår tur til å definere hva som er riktig. Vi ber om, og forventer, at våre folkevalgte tar de grep som er nødvendige for å sikre at dommen fra Oslo tingrett ikke blir stående som fasiten for hvordan vi behandler noen av våre mest utsatte medmennesker. Om det betyr oppgradering av lov- og regelverk har vi full tillit til at Stortinget er i stand til å gjøre de endringer som må til, slik at også ureturnerbare asylsøkere kan bruke sine evner, betale skatt og bidra i samfunnet på en konstruktiv måte.

Rettferdskonferansen ved

Erhard Hermansen, Norges Kristne Råd

Andreas Andersen, Misjonsalliansen

Guro Almås, Mellomkirkelig Råd, Den norske kirke

Knut Hallen, Samarbeid misjon og menighet, Den norske kirke

Per N. Bondevik, styringsgruppa Rettferdskonferansen

Kirken og kampen mot slaveriet

Kronikk skrevet av Erhard Hermansen og Dagfinn Høybråten, på trykk i Vårt Land 11.november 2019.

Kirkesamfunn i dag gjør en stor innsats for å få slutt på nåtidens slavehandel. Historien forteller oss at kirken ikke alltid har vært på rett side.

Over 40 millioner mennesker er offer for vår tids slaveri verden over. 70 prosent av disse er kvinner, mange er barn. Det er enorme tall, selv sett i forhold til slavetiden, der det i løpet av 400 år ble fraktet mellom 10 og 12 millioner afrikanere over Atlanterhavet.

Kirken og slaveriet

I tidlig middelalder var kirken selv en stor slaveeier, og kirkeledere fant støtte i sin Bibel for dette. Siv Falang Gravem har i boka Troens slaver. Den katolske kirkens syn på slaveri 1400–1917, pekt på kirkens historiske ansvar for slavehandelen.

Ikke engang det at kristne eide andre kristne som slaver, ble sett på som problematisk. Slaveri ble en metafor for den kristne tro og det å underkaste seg Guds vilje. Eierne på sin side hadde plikt til å opptre overfor slavene med nestekjærlighet. Eier og slave var brødre i troen. Det ble vist til Paulus' oppfordring til slaveeierne om å behandle slavene med rettferdighet.

«Kirken rettferdiggjorde portugisernes og spanjolenes erobringer ut fra ønsket om å spre den kristne tro. Ved å definere hvem som rettmessig kunne gjøres til slaver, bidro kirken direkte til å legitimere den atlantiske slavehandelen fra begynnelsen av», har Siv Gravem påpekt ovenfor forskningsbladet Apollo.

Bibelen som uåpen mot slaveri

William Wilberforce var medlem av det britiske parlamentet på slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet. Han var en meget viktig brikke i kampen for å

få på plass forbudet mot slavehandelen i 1807. Wilberforce hentet sin inspirasjon til kamp mot slaveriet i Bibelen. Der fant han et arsenal av teologisk skyts som godt lot seg forene med prinsippene om frihet, likhet og brorskap. Paulus skriver for eksempel til menigheten i Galatia noen tiår etter Jesu død og oppstandelse i Gal 3,18: «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus.»

Det kristne menneskesynet forteller oss at vi alle er elsket av Gud, at vi er unike og har uendelig verdi. Slaveri er en dyp krenkelse av menneskeverdet.

Sterkere norsk lovverk

I Norge har Regjeringen i Granavolden-plattformen lovet å utrede en antislaverilov. Det er veldig positivt at Regjeringen løfter arbeidet med å stoppe vår tids slaveri, som tvangsarbeid og menneskehandel er eksempler på. Det er nå avgjørende at en slik antislaverilov blir kraftfull. Menneskerettighetene må legges til grunn for en slik lov og næringslivet må holdes juridisk ansvarlig. Frivillighet for bedriftene har ikke gitt de nødvendige resultater så langt.

Global Slavery Index hevder at opp mot 9000 personer lever i slaverilignende forhold i Norge. Når man så regner med verdikjedene bak produkter som selges i Norge, blir tallet mye høyere. Mye av det vi forbruker er produsert i utlandet via lange og ukjente produksjonskjeder, enten det er matvarer, klær eller elektronikk. Årets Operasjon Dagsverk, for eksempel, har vist at barn og ungdom jobber i gruvene i Kongo hvor de hakker mineraler langt under bakken under svært kritikkverdige forhold. Vi norske forbrukere kan ikke vite om vår mobiltelefon eller datamaskin inneholder

mineraler fra disse gruvene. Et nytt lovverk må derfor ta hensyn til menneskerettigheter i hele produksjonskjeden.

Krenkelse av menneskeverdet

ILO anslår at vår tids slaveriindustri genererer 150 milliarder dollar i ulovlig fortjeneste årlig. Og på grunn av dens illegale og skjulte natur, går ikke utnyttede mennesker med fysiske lenker som er synlig for omverden, men de låses fast med vold, trusler og tvang. Og ofte ser de selv ingen vei ut av utnyttelsen. For eksempel blir jenter som lever i dyp fattigdom solgt for å være koner til eldre ektemenn eller de kan bli sendt vekk av sine familier for jobbe som hus-hjelper, men blir lurt av kyniske bakmenn som tvinger dem inn i prostitusjon.

Fellesskapet av kristne kirker og trossamfunn i Norge tar et oppgjør med menneskehandel og tvangsarbeid gjennom «Global uke mot moderne slaveri» denne uken. Dette er en felleskirkelig mobilisering som vil gi informasjon og engasjere mennesker til kamp for en mer rettferdig verden der vi setter foten ned for krenkelse av menneskeverdet. Mennesker er ikke til salgs.

Brødet fra himmelen

En tekstrefleksjon av Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd i forbindelse med Kirkens Nødhjelps fasteaksjon.

«Da folk så at verken Jesus eller disiplene hans var der, gikk de i båtene og dro over til Kapernaum for å lete etter ham. De fant ham på den siden av sjøen og sa til ham: «Rabbi, når kom du hit?» Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Dere leter ikke etter meg fordi dere har sett tegn, men fordi dere spiste av brødene og ble mette. Arbeid ikke for den mat som forgår, men for den mat som består og gir evig liv, den som Menneskesønnen vil gi dere. For på ham har Far, Gud selv, satt sitt segl.»

Da sa de til ham: «Hvilke gjerninger er det da Gud vil vi skal gjøre?» Jesus svarte: «Dette er den gjerning Gud vil dere skal gjøre: Tro på ham som Gud har sendt.» «Hvilket tegn gjør du, så vi kan se det og tro på deg? Hva vil du gjøre?» spurte de. «Våre fedre spiste manna i ørkenen, slik det står skrevet: Brød fra himmelen ga han dem å spise.» Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Moses ga dere ikke brødet fra himmelen. Det er min Far som gir dere det sanne brødet fra himmelen. Guds brød er det brødet som kommer ned fra himmelen og gir verden liv.» Da sa de til ham: «Herre, gi oss alltid dette brødet.» Jesus svarte: «Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hunge, og den som tror på meg, skal aldri tørste. Men jeg har sagt dere: Enda dere har sett meg, tror dere ikke.»

Johannes 6.24-36

«Brød for verden» stod det på den lille faste-bøsser fra Kirkens Nødhjelp som lå på kjøkkenbordet i barndomshjemmet. I hele min oppvekst hadde den sin faste plass og gjennom fastetiden ble vi daglig minnet om behovene som finnes.

Det er lenge siden «Brød for verden» var overskrift for Kirkens Nødhjelp sin

fasteaksjon, men påminnelsen trenger vi fortsatt, enten det gjelder nok mat, rent vann, eller andre livsnødvendige behov.

FNs bærekraftsmål har som mål å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Som kirke har vi vår del av ansvaret. «Det er på tide å tenke nytt om måten vi dyrker, fordeler og bruker maten vår», og «alle må ha tilgang til rent vann hvis vi skal oppnå bærekraftig utvikling» står det i tilknytning til bærekraftsmål 2 og 6.

Jesus lærte oss å be «Gi oss i dag vårt daglige brød». For noen er kampen for å få nok mat, rent vann eller andre grunnleggende behov en helt reell problemstilling, for andre er bønnen en påminning om at nok er nok.

I Somalia er mennesker tvunget til å forlate hjemmene sine på grunn av den langvarige tørken. Mange har slått seg ned ved byen Garowe hvor Kirkens Nødhjelp sørger for de grunnleggende behovene blir dekket, som rent vann og gode sanitærforhold. Men fortsatt er det mange mennesker i verden som ikke har rent vann. Og i årets fasteaksjon skal vi alle få være med å «Gi et liv med vann»

Bærekraftsboka, som Kirkens Nødhjelp, Norges Kristne råd, Mellomkirkelig råd og KFUK-KFUM har utviklet, gir en utfordring til oss alle «Vi behøver ikke hamstre og vi skal ikke legge oss til forbruksvaner som belaster naturen og fellesskapet unødige. - Vi skal ikke bare være opptatt av å tilfredsstille egne behov, men å kjempe – i bønn og arbeid – for en verden hvor alle får den maten de trenger».

Vi trenger den daglige næringen, ellers

vil vi miste livskraften og bukke under. Jesus kjente dette godt fra sin egen samtid, på samme måte som mangel på mat eller tilgang til rent vann rammer millioner av mennesker i vår tid og forårsaker lidelse og død.

Når vi ber «gi oss i dag vårt daglige brød», er det et uttrykk for de ulike behovene som finnes, slik som nok mat og rent vann, ja alt det grunnleggende vi trenger, og samtidig er det et uttrykk for vår solidaritet med alle som ikke har det de trenger.

Jesus understreker også at vi ikke bare har fysiske behov, at livet er mer enn bare eksistens. Han sa «arbeid ikke for den mat som forgår, men for den som består og gir evig liv» (v.27). Livet handler også om forholdet vårt til Gud. Troen på Jesus Kristus og Guds nåde og kjærlighet til oss gjør noe med den åndelige tørsten og sulten, og understreker håpet vi har ved troen på ham: «Guds brød er det brødet som er kommet ned fra himmelen og gir verden liv» (v. 33). Derfor omtaler Jesus seg selv som «livets brød» og sier «Den som kommer til meg, skal ikke hunge, og den som tror på meg skal aldri tørste».

Når vi tror på ham, kommer det en ny dimensjon inn i livet vårt, det strekker oss ut over tid og rom, vårt her og nå, og gir alle et håp om noe evig godt og rikt, og rettferdig fordelt.

Tale ved mottakelse av Ikkevoldsprisen

Skrevet av Marit Kromberg, Kvekersamfunnet

Kjære gode venner på Holtekilen Folkehøgskole – herfra har jeg venner og gode minner fra mer enn 50 år tilbake. Kjære alle sammen! Jeg har sagt at vi er takknemlige og glade over å bli sett – men samtidig på en måte litt forvirret. Vi ser ikke at vi har gjort noe spesielt, bare vært dem vi er.

Det er også ærefullt for meg at jeg har fått mitt navn knyttet til denne prisen. Jeg er takknemlig, spesielt familien er det, men det kjennes ikke rettferdig. Det kan vel være at jeg er en av få SYNLIGE kvekere som snakker om fred, men jeg er langt fra den mest iherdige fredsarbeideren. Jeg har hatt det privilegium å være ansatt i det offentlige, med en arbeidsgiver som kunne akseptere at jeg sa fra at «i morgen har jeg et møte utenfor huset», og så var det greit, så lenge jeg kunne ta igjen det ugjorte senere.

Nå som jeg er pensjonist, trenger jeg ikke spørre noen. Kvekersamfunnet er lite, vi har ingen lønnede ansatte – bare Kvekerhjelp har en daglig leder – og vi har ikke hatt for vane å frikjøpe Venner fra deres vanlige arbeidsplass til oppdrag på Kvekersamfunnets vegne.

I gamle dager hadde man jo både husmødre og studenter som kunne bruke tiden sin på frivillig arbeid «i arbeidstiden». Nå vil «samfunnet» at alle voksne skal være i lønnet arbeid, og helst i det private næringsliv; studenter skal fullføre til normert tid – det er bare pensjonister som kan egne seg til frivillig arbeid på dagtid. Vi vil ikke tilbake til noen «gode gamle dage» - vi vil videre til en ny tid med mindre stress for alle. Heldigvis har vi nå noen veldig lovende, blivende pensjonister i Kvekersamfunnet – som dere kan glede dere til å bli kjent med!

Kvekersamfunnet er takknemlig for

tildelingen av Ikkevoldsprisen. Kvekerne har hatt sitt fredsvitnesbyrd fra midten av 1600-tallet. Fredsvitnesbyrden var enormt viktig for de første norske kvekerne som kom hjem etter å ha sittet i krigsfangenskap under Napoleonskrigene. Så var det identitetsskapende under og rett etter første Verdenskrig da britiske kvekere var militærnektende, men deltok i uvæpnet ambulansearbeid på slagmarken.

I Norge ytret kvekernes pasifisme seg til å begynne med hovedsakelig ved at vi nektet å bruke vold privat, og ved å nekte å gjøre militærtjeneste. Men over tid har pasifistbegrepet endret seg fra bare å nekte å bruke fysiske våpen, til en bredere forståelse av begrepet vold – vold er ikke alltid fysisk – og til en aktiv bruk av ikkevoldelige aksjoner. Internasjonalt har kvekere deltatt veldig aktivt i denne utviklingen, og mange mener at i dette har vi vært inspirert av Martin Luther King. Kvekere forsto tidlig kraften i det Gandhi sto for, senere i det folk som Dr. King sto for, og vi har lært mye av dem.

For oss har fredsvitnesbyrden bygget på kvekernes eneste dogme: troen på «det av Gud», gudsfrøet eller gudslyset, i alle. Det er bevisstheten om Det av Gud i alle som motiverer oss til pasifisme. Hva skjer med mitt Gudsforhold om jeg slår i hjel en som er bærer av Det av Gud?

Først tenkte vi nok på det av Gud i alle mennesker, senere har vi våknet til en forståelse av det av Gud i hele skaperverket. Vi erkjenner at det kan være mer og mindre synlig i individene, men vi har en tro på at det er der, og at vår jobb er å møte det, få kontakt med det, aldri slå i hjel en som bærer det.

Ikkevoldstanken bygger nettopp på en

respekt for og en tillit til at det er en likeverdig medspiller et sted inne i motparten, og at vi kan og må etablere en kontakt og et samspill som kan føre til en vinn-vinn-situasjon. Og hos Martin Luther King så vi flotte og tydelige eksempler på hvordan dette kunne gjennomføres i praksis.

Så har kvekere alltid sett på Martin Luther King som «en av oss» selv om vi godt vet at han var baptist. Vi vet at det var et visst samarbeid mellom Kings borgerrettsbevegelse og forskjellige kvekere, at amerikanske kvekerhjelp hadde gleden av å være med å foreslå Dr. King til Nobels fredspris.

Reformasjonshistorisk føler vi jo et betydelig slektskap med baptistene som med-representanter for reformasjonens «venstre gren» – også kjent som døperbevegelsen. Vi har sammen stått for trosfrihet, samvittighetsfrihet, at andakter eller gudstjenester må være ledet av Ånden heller enn menneske-skapte liturgier, og vi har hatt hver våre avvikende syn på sakramentene. Og så har vi sammen vært konsekvente pasifister fra «venstrereformasjonens» første begynnelse.

Kvekersamfunnet har feiret sitt 200-årsjubileum i Norge i løpet av 2018. Hans Eirik Aarek i Stavanger skriver nå sin doktoravhandling om kvekersamfunnets historie, og peker på forskjellene mellom de norske kvekerne på 1800-tallet – og de som levde i århundrene som fulgte.

Fra å være de rettsforfulgte, lidende, stille, små og grå, men forferdelig påståelige kvietistene, har vi sprunget ut som moderne, liberale, radikale, men fremdeles stille og påståelige, i det 20. og 21. århundre. Vi har vunnet fram i mange av de sakene som skapte konflikt og lidelse, men nå står det en viktig sak igjen.

Vi har fått retten til å være et eget, fullverdig trossamfunn. Det er ikke lenger noen plikt til å møte i en statskirke for å døpe barn eller motta nattverd, inngå ekteskap eller bli begravet. Og det blir etter hvert mer og mer stillhet i mange norske gudstjenester uansett ...

I Norge er det ikke lenger vanlig å ta hatten av eller si De som et uttrykk for respekt for de bedrestilte. Det er heller ikke lenger noe krav om at man skal avlegge ed – sverge ved det hellige. Vi fikk også en lov om samvittighetsfrihet til å nekte militærtjeneste – men den er det ikke lenger bruk for. Det er nemlig ikke lenger bruk for så mange soldater, mange færre trengs for å betjene de avanserte våpnene. Men det trengs mange skattepenger til å kjøpe slike moderne våpen.

Det som står ugjort nå, er å få gjennomslag – sammen med andre fredsorganisasjoner – for en form for økonomisk militærnektning, eller egentlig for en ny form for siviltjeneste, for en ikkevoldelig, sivil fredstjeneste som også kan gjøre tjeneste i utlandet. De vil trenge noen rettigheter til f.eks. pensjonspoeng og trygderettigheter... Økonomisk militærnektning innebærer ikke at vi ikke vil betale skatt, vi vil bare heller bruke skattepengene på noe som vi har tro på. I alle dagens krigssituasjoner gjentas det om og om igjen – «denne konflikten har ingen militær løsning»! Likevel er det dette man investerer i. Det er dette man trener på. Det mangler fullstendig fantasi til å se for seg andre måter å løse opp i konflikter på.

I mellomtiden må vi arbeide for fred på andre måter. Vi har fått tillit og oppdrag fra det internasjonale samfunnet og fra kvekere i konfliktområder.

Vi bidrar til sivilsamfunnet i Gaza ved å støtte en organisasjon, Palestinian Early Childhood Education Programme (PECEP), som driver 13 barnehager i palestinske flyktningeleirer. Arbeidet i barnehagene måtte utvides etter de senere årenes bombetokter mot Gaza, og i et samarbeid med Gaza Community Mental Health Programme (GCMHP) støtter vi veiledning av barnehagepedagogene og foreldrene for å bidra til at barna kan utvikle en evne til å hente seg inn igjen etter traumatisering.

Vår støtte til det fredsarbeidet i Rwanda, Burundi og Øst-Kongo er det arbeidet kvekerne der har et kall til å drive.

Det er et viktig poeng for oss at det ikke er Kvekerhjelp som driver disse prosjektene, men at vi – med hjelp fra mange givere og fra NORAD – svarer på ønsker fra andre (både kvekere og andre – også bl.a. muslimer) som har et kall til å arbeide for fred med ikkevolds-metoder. Arbeidet handler mye om å skape selvtillit og trygghet i mennesker på en måte som gir dem krefter til å møte det av Gud i andre – i hverandre – uansett hva som lå i fortiden.

For innerst inne, dypest sett, handler vårt disippelskap om å se alle andre mennesker som bærere av Det av Gud og gi hvert vårt bidrag til å leve «Guds Rike» midt iblant oss.

Økumeniske imperativ

Vi som er samlet fra ulike kristne kirker, er kalt til å vandre sammen i et forsonet fellesskap.

Vi vil lytte til hverandre og støtte hverandre, vi vil dele vår tro og våre ulike uttrykksformer med hverandre, og søke måter å samhandle på. Slik vil vi bygge tillit og forståelse, så kirkene kan utvikle sterkere relasjoner seg imellom.

Vi vil forplikte oss til å styrke fellesskapet gjennom fem økumeniske imperativer:

1. Vi, kristne fra ulike kirkesamfunn, vil alltid ta utgangspunkt i det som forener oss og ikke i det som skiller oss, slik at vi kan styrke det vi har felles, uansett hvor lett det er å fokusere på forskjellene.
2. Vi, kristne fra ulike kirkesamfunn, må stadig la oss forvandle av møtet med hverandre og av vårt felles vitnesbyrd om troen.
3. Vi, kristne fra ulike kirkesamfunn, vil på ny forplikte oss til å søke synlig enhet, slik at vi sammen finner fram til hva enhet betyr i praksis, og alltid har enheten som mål.
4. Vi, kristne fra ulike kirkesamfunn, vil i fellesskap finne tilbake til kraften i evangeliet om Jesus Kristus, så det kan tale inn i vår tid.
5. Vi, kristne fra ulike kirkesamfunn, vil sammen vitne om Guds nåde i vår forkynnelse og tjeneste for verden.

Inspirert av Den luthersk-romersk-katolske kommisjon for kristen enhet (2015) Fra konflikt til fellesskap. Felles luthersk-katolsk minnemarkering av reformasjonen, 2017. Oversatt og tilrettelagt av Vidar Kristensen og Knut Refsdal.

Økumenikk

Økumenikk – som springer ut fra helheten i det bibelske budskapet – er å arbeide mot alle former for atskilthet og splittelse slik at Guds forsonte fellesskap kan bli synlig i hele oikoumene, i alt det skapte. Slik holdes arbeid for kristen enhet, evangelisering og engasjement for fred, rettferdighet og vern om skaperverket sammen, som integrerte elementer i en økumenisk agenda fordi alt er respons på Guds kall til liv i fellesskap og forsoning.

Fundament

NKR er et fellesskap av kristne kirker og trossamfunn i Norge som har Bibelen som kilde, og som tilber og bekjenner én Gud – Faderen, Sønnen og Den hellige ånd – som skaper, frelser og livgiver.

Visjon

Kirkene sammen fremmer liv i fellesskap og forsoning, i kirken og i samfunnet.

Hensikt

Å tjene, inspirere og utfordre kirkene på deres vei mot et dypere fellesskap i enhet, vitnesbyrd og samhandling.

Verdier

Åpenhet og respekt
Engasjert og handlende
Troverdige